

DRAUGAS

PERIODICALS
June 6,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIO - JUNE 6, 2000

*****MIXED ADC 200
S175 P7 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06/05/00
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr.110
Kaina 50 c.

Liberalai žada gražinti pasitikėjimą Lietuvai ateitimi

Vilnius, birželio 3 d. (BNS) — Liberalai teigia pasirodę perimti valdžios našta nuo konservatorių „linkstančių pečių“ ir teigia, kad vienintelis Lietuvos kelias — vykdomos politikos liberalizavimas. „Liberalizmas — tai yra vienišė galimybė baigti klampinį pavojaus žingsnį, norint išlaisvinti žmogų, visuomenę, o valstybę paversti panašia į tas, kurios yra vadinamos vakarų kultūros demokratijomis“, — šeštadienį pareiškė Lietuvos liberalų sąjungos (LLS) vadovas Rolandas Paksas.

Jis kalbėjo neeiliniame LLS kongrese, kuriame turėjo būti patvirtinti Seimo rinkimų metmenys bei kai kurie LLS įstatų pakeitimai.

„Kėlas yra vienas — vykdomos politikos liberalizavimas. Jei to nedarysime daryti šiandien, rytoj bus socializmas“, sakė R. Paksas. Jis pabrėžė, kad „kur liberalizmo vengta ir bijota, ten išliko socialistiniai santykiai: Lietuvos kaimai, sveikatos ir socialinės apsaugos sferose“.

Savo kalbos dalį R. Paksas skyrė LLS santykių su kitomis partijomis aptarimui.

R. Paksas pabrėžė, kad „LLS nori ir gali tartis ir dirbti su visomis politinėmis jėgomis, kai kada nepaisant ideologinių skirtumų, išskyrus antisemitines partijas ir ra-

dikalius populistus“. Anot R. Pakso, prieš Seimo rinkimus „privilegiuotose pozicijose“ bus tos partijos, kurios sugebės susitarti dėl bendro dalyvavimo.

Šią savaitę LLS kartu su Centro sąjunga ir Naująja sąjunga pranešė rengianti „naujosios politikos“ konferenciją, kurią emėsi globoti prezidentas Valdas Adamkus. „Kaip viltingą ženklą žiūrint į ateitį vertinu LR prezidento iniciatyvą pakviesti politines jėgas organizuoti konferenciją „Nauja politika“. Tai viena iš naujų galimybių akumuliuoti jėgą problemoms spręsti“, sakė R. Paksas.

Anot jo, spaudimas partijų „katilė“ pastebimai didėja, jau subrendo kairiųjų koalicija, akivaizdu, kad kažkas pamažu gimsta ir centre, tik dešinėje — skersvėjai vietoje „naujų vėjų“.

LLS vadovas apgailestavo, kad „keistos reakcijos“ susilaukia liberalų kreipimasis jungtis dešinioms ir centro jėgoms. Į šį kreipimąsi sureagavo tik neįtakingos Tautininkų sąjunga ir Demokratų partija.

R. Paksas teigė, kad LLS nuostatos dėl privatizavimo, valstybinio saugumo tikslų, stojimo į ES ir NATO „yra aiškios ir suprantamos visai Lietuvai, išskyrus konservatorius“.

Siūloma pratęsti buvusių kagėbistų registravimo laiką

Vilnius, birželio 5 d. (BNS) — Valstybės saugumo departamente (VSD) jau įsiregistravo maždaug 400 buvusių sovietinio KGB slapųjų bendradarbių, tačiau jų registracija galėtų būti pratęsta dar bent metams, teigia VSD generalinis direktorius Mėcys Laurinkus.

„Tokią idėją (pratęsti registraciją — BNS) aš turiu“, pirmadienį žurnalistams sakė M. Laurinkus. Jis kalbėjo po Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) posėdžio, kuriame pateikta įslaptinta VSD darbo ataskaita už 1999 metus. Anot M. Laurinkaus, registravimas „vyksta normaliai, tempai žinomi“, tačiau čia ne gamyba. Čia žmogiški dalykai, jį reikiama žiūrėti plačiau“, sakė M. Laurinkus. Pasak jo, „nereikia žmonių skubinti“.

Liustracijos įstatymas apima visą sovietinį laikotarpį, tad tikėtina, kad buvusiųjų slapųjų KGB bendradarbių Lietuvoje tebėra tūkstančiai.

M. Laurinkaus teigimu, liustracijos įstatymas galėtų būti pratęstas „gal net metams“.

Siūlymui pratęsti buvusių KGB agentų prisipažinimo laiką nepritaria NSGK pirmininkas Algirdas Katkus. „Iš žmonių neigiamai, nereikia pratęsinėti. Kas atėjo, tas atėjo, kas norėjo, buvo pakankamai laiko prisipažinti“, sakė A. Katkus. Pasak NSGK pirmininko, viena jo nuomonė priešais yra ta, kad „vedama kontrpropaganda, kad įstatymas laikinas“ ir bus atšauktas.

Lapkritį Seimas priėmė įstatymą dėl asmenų, susijusių su Lietuva 1940-1990 me-

tais okupavusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, prisipažinimo, įskaitus ir prisipažinusiųjų apsaugos. Įstatymas įsigaliojo šių metų pradžioje.

Anot įstatymo, buvę slapieji bendradarbiai per 6 mėnesius turi atvykti registruotis, savanoriškai raštu prisipažinti Lietuvos valstybei apie slapta bendradarbiavimą su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, atskleisti jiems žinomą informaciją apie spec tarnybų veiklą ir perduoti dokumentus ar daiktus, susijusius su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis.

Registracija, oficialiai prasidėjusi vasario pradžioje, vyks iki rugpjūčio pradžios. Registracijos laikas gali būti pratęstas Seimo sprendimu.

Savanoriškai prisipažinusių bendradarbiavę su spec tarnybomis bus įrašomi į įslaptintą įskaitą. Viešai neskelbtina informacija nebus laikomi duomenys apie tai, jeigu su slapto mis tarnybomis bendradarbiavo prezidentas, Seimo ir savivaldybių tarybos nariai, vyriausybės nariai, teisėjai ir prokurorai, taip pat asmenys, kandidatuojantys į šias pareigas. Įskaitos duomenys išslaptinami, jeigu asmenys apkalbinami padarę veikas, pripažintus nusikaltimais žmoniškumui, karo ar genocido nusikaltimais, ir vyksta šių veikų tyrimas.

Duomenys apie slapta bendradarbiavimą skelbiami „Valstybės žiniose“, jeigu buvęs slapstasis bendradarbis per 6 mėnesius neprisipažino, arba pateikė klaidingą informaciją, arba ją nuslėpė.

Gegužės 16 d. JAV Aplinkos apsaugos 5-asis regionas surengė pagerbimą asmenims, nusipelnusiems įvairiose gamtos saugos srityse. Bronzos medaliais buvo apdovanoti Pranas Pranckevičius (už ekologinio sveikatingumo priežiūrą didžiųjų ežeruose ir krantuose) bei Birutė Bulotaitė (už informacinio leidinio apie įtaką gamtai, neplanuotų gyvenamų aplinkinių plėtrai, apipavidalinimą). Dabartinis 5-ojo regiono administratoriaus pavaduotojas David Ulrich už ypatingą atsidavimą gamtos saugos darbui buvo apdovanotas Valdo Adamkaus vardo žymeniu.

Nuotr.: (iš kairės) David A. Ulrich, Pranas Pranckevičius, Birutė Bulotaitė ir 5-ojo regiono administratorius Francis Lyons.

Ignalinos atominė elektrinė sprogti negali

Vilnius, birželio 5 d. (BNS) — Branduolinės energetikos specialistas iš JAV užginčijo pagrindinį Ignalinos atominės elektrinės ankstyvo uždarymo argumentą, pareiškė, kad joje neįmanoma reaktorių sprogti, kaip panašioje Černobylio jėgainėje.

„Černobylis niekaip, net ir norint, net su diversantais, negali pasikartoti Ignalinoje“, teigia Maryland universiteto profesorius Kazys Almenas, knygos „Ignalina RBMK-1500“ autorius.

Kaip žinoma, Ignalinoje veikia du galingiausi pasaulio sovietų gamybos RBMK reaktoriai, kurie yra panašaus modelio, kaip ir sproges Černobylio jėgainėje 1986 metais. Spaudžiant Vakarų bendruomenei, Černobylio katastrofa buvo vienas pagrindinių motyvų Lietuvai apsispręsti iki 2005 metų uždaryti Ignalinos AE reaktorių ir numatyti ankstyvesnį nei projekte II reaktoriaus uždarymą.

Kuršių nerijoje renkami naftos teršalai

Klaipėda, birželio 5 d. (BNS) — Pirmadienio rytą buvo renkami išvakarėse pasibėgę nauji naftos produktų teršalai Kuršių nerijos Baltijos pakranteje.

Sekmadienį teršalai buvo pastebėti 1 kilometro ruože nuo Rusijos sienos link Nidos. Pirmadienį dar kartą buvo patikrinti kiti Lietuvos paplūdimiai, kuriuose praėjusią savaitę buvo renkamas iš Rusijos atplaukęs ir į paplūdimius išmestas mazutas. Per praėjusią savaitę iš viso su smėliu Kuršių nerijos paplūdimiuose buvo surinkta apie 7 tonas teršalų. Teršalus paplūdimiuose kartu su „Neringos komunalinio“ darbuotojais rinko pasieniečiai, miškininkai, savivaldybės, civilinės saugos specialistai.

Teršalų buvo randama nuo Lietuvos-Rusijos sienos prie Nidos iki Kuršių nerijos pa-

baigos Smiltynėje priešais Klaipėdą — daugiau nei 50 kilometrų ilgio ruože. Karaliaučiaus srities aplinkos apsaugos komitetas pranešė, kad nuo Kulikovo iki Rybatų gyvenviečių 32 kilometrų ruože gegužės 21 dieną išmesta apie 28 tonas naftos produktų. Šiame ruože surinkta apie 20 tonų naftos produktų ir smėlio mišinio.

Konkretus teršėjas kol kas nenustatytas, tačiau spėjama, kad tai galėjo būti laivas, plaukęs netoli kranto. Civilinės saugos pranešime teigiama, kad Lietuvai per metus perkraunant 7 mln. tonų naftos, egzistuojanti išsipylimų rizika lygi 36 tonoms.

Jūros bakterijos vandenį gali „suvirškinti“ šviesuosius naftos produktus, o mazutas ir kiti tamsieji naftos produktai ilgai išlieka vandenyje ir teršia paplūdimius, darydami nuostolius kurortiniams įvaizdžiams.

Aplinkos ministerijos naftos produktų tyrimai parodė, kad teršalai neatitinka transportuotų per Klaipėdos uostą laivų naftos produktų pavyzdžių.

biau nei kitur yra dvejetainis, negalint investicijų. „IAE reaktoriai ne mažiau saugūs nei kiti“, susumuoja K. Almenas.

Jo vertinimu, IAE reaktoriai gali saugiai dirbti dar 20-30 metų, „užtikrindami pigesnę nei Europoje elektrą“. Stant naują jėgainę, elektros kaina būtų 2-3 kartus didesnė.

Pirmasis IAE reaktorių buvo pradėtas naudoti 1984, antrasis — 1987 metais. Jie dabar pagamina apie 70 proc. Lietuvos elektros energijos.

* Seimo pirmininko pirmininkas pavaduotojas Arvydas Vidiūnas skeptiškai vertina centrinių, liberalų ir socialdemokratų sparnų kūrimą. „Bijau vieno dalyko, kad šitas susitarimas — paimti valdžią neperaugtų į programinius nesutarimus“, sakė jis pirmadienį spaudos konferencijoje. A. Vidiūno nuomone, skirtingos ideologijos labai gerai tinka rinkimuose, bet paskui gali sukelti gana daug sunkumų balsuojant Seime ir sprendžiant svarbius Lietuvos strateginius ir valstybės ūkio pertvarkymo reikalus. A. Vidiūnas pažymėjo, kad Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus sveikina ir globoja visiškai skirtingų ideologijų partijas. „Antra vertus, jos turi ir didelio sutarimo — tai antiužsienio investicijos ir aiškus antikonservatizmas arba antilandsbergizmas. Dėl to reikėtų kažkiek apgailestauti“, sakė A. Vidiūnas. Jis pabrėžė, kad konservatoriai dirbdami sugebės parodyti, kas yra nauja politika.

* Vakarų valstybės turėtų būti pasiryžusios priimti visas dabartines kandidatas į NATO, tačiau priėmimas turėtų būti grindžiamas individualiu kiekvienos valstybės pasirengimu, mano žinomas JAV politologas Zbigniew Brzezinski. Laiškė Lietuvos užsienio reikalų ministrui (URM) Algirdui Saudargui jis išskyrė Sloveniją, Slovakiją ir Lietuvą kaip tikriausias kandidatas narystei bei pabrėžė būtinybę tęsti pastangas dėl naujų narių priėmimo į NATO. JAV Strateginio ir tarptautinių studijų centro narys Z. Brzezinski taip pat išreiškė viltį, jog JAV prezidento rinkimai paskatins diskusijas dėl sąjungos plėtros būtent šia linkme.

Maskvoje įvyko JAV ir Rusijos prezidentų derybos

Sutarta mažinti plutonio
atsargas ir įkurti raketų
susekimo centrą

Maskva, birželio 5 d. (Reuters-Interfax-BNS) — Jungtinės Valstijos ir Rusija sekmadienį sutarė sumažinti ginklų gamybai naudojamo plutonio atsargas ir įkurti bendrą raketų susekimo centrą, kuris pataisyti Rusijos pasenusios perspėjimo sistemos padėtį.

JAV prezidentas Bill Clinton ir Rusijos prezidentas Vladimir Putin sekmadienį per viršūnių pasitarimą Kremliuje pasirašė šias dvi sutartis ir dar du dokumentus.

„Mes pasiekėme svarbų susitarimą — sunaikinti po 34 tonas kariniams tikslams tinkamo plutonio, kurio pakaktų pagaminti tūkstančius raketų galvūčių“, sakė B. Clinton bendroje spaudos konferencijoje. Kalbėdamas apie raketų susekimo centrą JAV prezidentas buvo dar optimistiškesnis. „Tai labai svarbu. Apskritai, centro įkūrimas yra pirmą nuolatinę JAV ir Rusijos karinę operaciją. Didinant strateginį pastovumą, tai — kartinis akmuo, ir aš tai sveikinu“, sakė jis.

Centras bus atidarytas Maskvoje kitų metų birželį. Jis veiks ištisą parą, jame kartu dirbs Rusijos ir JAV karininkai.

Pasak pareigūnų, derybinių grupių dėl šių sutarčių tarėsi ilgas mėnesius, o viršūnių pasitarime buvo suderintos paskutinės detalės.

Plutonio sutartis įpareigoja valstybes kariniams tikslams paruoštą plutonį perdirbti taip, kad jis taptų nebetinkamas branduolinių ginklų gamybai.

JAV pareigūnai pasakojo, kad galingai bombai pagaminti reikia 6-8 kilogramų šio metalo. Anot pareigūnų, 34 tonos sudaro ketvirtadalį Rusijos ir trečdalį JAV karinio plutonio atsargų.

Programa kainuos 5,7 mlrd. dolerių, jai įgyvendinti prireiks 20 metų. Rusams tai atsisieis daugiau kaip 1,7 mlrd. dolerių. Jungtinėms Valstijoms — apie 4 mlrd. dolerių. Abi valstybės turės pastatyti naujas dideles gamyklas, kuriose plutonis bus perdirbamas į atominio elektrinio kurą. JAV planuoja dalį plutonio paversti kuru, dalį — atliekomis. Dalį lėšų Rusijai suteiks Amerika. JAV Kongresas jau skyrė 200 mln. dolerių ir žada dar daugiau.

Raketų susekimo sutartis leis keistis informacija apie balistinių raketų paleidimą ir kosminių raketų paleidimo mechanizmus. Juos matys abiejų valstybių stebėjimo sistemos — kosminiai palydovai, infraraudonųjų spindulių

sistemos ir radijo lokacinės stotys. Centras iš dalies padės Rusijai užlopyti spragas, kurios atsirado dėl pasenusios raketų susekimo sistemos. Kai kurie Rusijos kosminiai palydovai, turėję stebinti raketų paleidimą, neveikia, ir Maskva tam tikru metu negali gauti visos informacijos.

Clinton pasakė kalbą Rusijos Valstybės Dūmoje

JAV prezidentas Bill Clinton pirmadienio rytą pasakė kalbą Rusijos Valstybės Dūmoje, kurioje pabrėžė Rusijos raidos reikšmę XXI amžiaus pasauliui. XXI amžiaus bruožai „daugiausia priklausys nuo to, kaip rusų tautai seksis kurti šiuolaikinę demokratiską valstybę“, sakė jis.

B. Clinton pabrėžė atvykęs į Rusiją „nepaprastai optimistiškai nusiteikęs dėl Rusijos judėjimo link laisvės ir klestėjimo“. JAV prezidentas taip pat pareiškė išitikinimą, kad „Rusijos ateitis — jos pačios rankose, ji nėra nuspręsta iš anksto ir negali priklausyti nuo kitų“.

B. Clintonas pabrėžė, kad „buvo momentų, ypatingai 1998 metų finansų krizės metu, kai pasigirdavo klausimų, ar naujoji Rusija netaps dar vienu nepavykusių socialinių eksperimentu“.

„Ne man kalbėti tautai, kuriai atstovauja Rusijos deputatai, apie tai, kaip įvertinti, ar laisvės pasiekimai atveria tuos praradimus, kuriuos sukėlė ekonominiai sunkumai, korupcija ir nusikalstamumas“, sakė JAV vadovas. Jo žodžiais, Rusijos piliečiai „dar neatrado Rusijos, pažadotos jiems 1991 metais“.

Jelcin ir Clinton daugiausia prisiminė praeitį

Buvusio Rusijos prezidento protokolo tarnybos vadovas Vladimir Ševčenka Boris Jelcin susitikimą su JAV prezidentu pavadino „senų draugų susitikimu“.

B. Clinton ir B. Jelcin susitikimas Gorkų rezidencijoje pirmadienį truko maždaug 40 minučių, pranešė V. Ševčenka. Pasak jo, B. Clinton ir B. Jelcin aptarė daugybę tarptautinių problemų, taip pat priešraketinės gynybos sistemos sutarties problemas.

„B. Jelcin ir B. Clinton vis dėlto daugiausia kalbėjo ne apie politiką, o prisiminė praeitį ir gerą arbatą, pasigardžiodami tortu, kurį iškepė (B. Jelcin žmona) Naina Josifovna“, sakė protokolo vadovas.

V. Ševčenka pažymėjo, kad susitikime B. Clinton pabrėžė esąs patenkintas susitikimu su V. Putin ir gyrė B. Jelcin gerai pasirinkus įpėdinį.

nariams prisiekus, pasibaigus anksčiau sutarties VRK, sudarytos 1996 m. liepos 4 dieną, įgaliojimai. (BNS)

KALENDORIUS

Birželio 6 d.: Kandida, Klaudijus, Meta, Norbertas, Paulina, Tauras.

Birželio 7 d.: Nekalčiausioji Marijos širdis, Lukrecija, Milda, Padvyde, Ratautas, Robertas, Romantas.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

KRATYKIMĖS NUTUKIMO

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Lėtas kramtymas ir gausus vandens gerimas daug padeda. Tad imkime ne tik daugiau vandens gerti, bet ir daugiau lėčiau kiekvieną kramtyti. Taip ir išsina, kad į sekmingą nutukimo sumažinimą ir jo išvengimą yra tik du žingsniai, bet juos tik išmintingas žmogus pajėgia žengti.

Pirmas žingsnis riebalus tirpinančiomis keliomis yra gausiausias, pageidaujamas penkias minutes pavirto, vandens gerimas arba, mūsų miteles prisiminus, žolelių su medumi arbatelė gardžiavimas.

Normaliai vandens išgertina kasdien po 8 didelės stiklinės. Vandens — taip pat po astūnias. Bet vandens reikia daug daugiau — iki tuzino stiklinių išgerti tada, kai karštas oras, kai sunkiai dirbi — prakaituojai ir gausiai šlapiniesi.

Antras ton riebalus tirpinančiomis keliomis žingsnis yra lėtas kiekvieno kramtymo kramtymas. Žmogus nutunka, nesidarbodamas ir persivalgydamas. Toks ne nemėgina šių dviejų pirmųjų žingsnių savo negalei sutvarkyti. Toks nutukelis vertiau ir toliau savo gomurį gausiu maistu paikys

ir todėl lieka apsuptas visus atstumiančiais taukais.

Kartais žmonės persivalgo, manydami, kad jie alksta, kada iš tikrųjų jie tik trokšta. Todėl mitybos žinovai pataria nutukusiam žmogui dešimt minučių prieš valgį išgerti vieną stiklinę vandens. Tas padės kūnui jaustis sočiu dar ne vienos kalorijos nenurijus.

Žinoma, vanduo kiekvienam lengvina virškinimą ir užlaiko valges, kol pajunta pilnumą pilve. Toks jausmas juk ateina tik po pusvalandžio, kada kūnas ima virškinti maistą ir pajunta sotumą. O jau žmogus esti per daug privalges. Kai kasnis virsta bulvine koše burnoje — tik tada jis nuryjamas. Lėtai kramtant — tada daug mažiau maisto nuryjama per tą patį laiką, negu kai greitai kramtant ir kūnas pajunta sotumą. Sėkmės.

Tas antras žingsnis į atsikratymą riebalų — tas lėtas kiekvieno kramtymo kramtymas. Žmogus nutunka, nesidarbodamas ir persivalgydamas. Toks ne nemėgina šių dviejų pirmųjų žingsnių savo negalei sutvarkyti. Toks nutukelis vertiau ir toliau savo gomurį gausiu maistu paikys

Jeigu ką vargina chroniškas deguonies trūkumas — hipoksija, hipotonija, širdies-kraujagyslių, bronchų ligos arba yra linkę sirgti minėtomis ligomis, veikliausiai tai „žiemos“ žmogus. Kai šviečia saulutė ir šiek tiek pašala, toks asmuo jaučiasi žvalus ir energingas.

Vasara arba atodėris kai kuriems žmonėms sukelia negalavimus. Ypač nemalonu, kai oras šiltas ir drėgnas: kuo šiltesnis, tuo jame mažiau deguonies. Nuolatinis deguonies trūkumas ore žmogui sukelia ūmų deguonies nepakankamumą. Kai, esant šiltam ir drėgnam orui, sumažėja atmosferos slėgis, gali paumėti širdies bei kraujagyslių sistemos ligos, išsivystyti bronchinės astmos priepuolis. „Žiemos“ žmonės dažniau serga alergijomis ir odos ligomis, kurios ypač dažnos, atšilus orams.

O, tie, kuriuos kamuoja plaučių, inkstų ligos hipertenzija, judėjimo sistemos sutrikimai, gali save laikyti „vasaros“ žmonėmis. Esant sausam šiltam orui, šie žmonės gali sustiprinti sveikatą: vasarą jie beveik nesusirga, „nūrimsta“ net chroniškos jų ligos. Tačiau, atėjus žiemai, vėl gali pasireikšti uždegiminiai procesai. Apniukės, darganos oras ypač pablogina hipertenziją sergančių žmonių savijautą.

NE TIK GROŽIUI KENKIA

Daugeliui žinoma patarlė, kad „pyktis grožiui kenkia“, tačiau dabar tyrimais įrodyta, kad staigus pyktis proveržis gali išsukti infarktą (širdies smūgį). University of North Carolina at Chapel Hill tyrimuose, vykdytuose šešerius metus, dalyvavo 13,000 asmenų. Atrasta, kad žmonės, kurie nevaldo savo pyktio, bent pusantro karto dažniau gauna infarktą (kartais mirtiną) negu ramesnieji, taikantys. Didžiausias pavojus greičia vidutinio amžiaus vyrams ir moterims, nors jų kraujospūdis yra normalus.

DAR VIS PER MAŽAI VALGOMA DARŽOVIŲ

Nepaisant nuolatinio primimo, kad kasdien svarbu bent 5 kartus per dieną valgyti vaisių ir daržovių, Amerikoje tik apie ketvirtis žmonių tokių nurodymų laikosi. Valsybinio vėžio instituto neseiniai paskelbtai duomenimis, 1990 m. apie 19 proc. amerikiečių teigė, kad laikosi tokios dietos, 1996 m. (duomenys iš 1990-1996 m.) tas procentas pakilo tik iki 22.7. Apklaustos atliktos 16 valstijų, apklau-

Antanas Vaičiulaitis.

TEN MANO TYLIEJI NAMAI

Prieš metus į Lietuvą sugrįžo rašytojo, poeto, profesoriaus, redaktoriaus, visuomenės ir kultūros veikėjo Antano Vaičiulio palikiniai. Paskutinę valią įvykdė jo ištikima draugė Joana. Jos rūpesčiu ir pasiaukojimo dėka dabar į Lietuvą sugrįžta ir rašytojo turtingas archyvas. Šis archyvas bus saugomas, tyrinėjamas, eksponuojamas Maironio lietuvių literatūros muziejuje (įkurtame 1936 m.). Tai vienintelis muziejus Lietuvoje, kaupiantis, tyrinėjantis, eksponuojantis lietuvių literatūros medžiagą.

Antano Vaičiulio archyvas sugrįžta į jo numylėtą Kauną, kur prabėgo spalvinga jaunystė, kur jis pasiekė mokslo aukštumų, kur subrendo, suvirtėjo ir atsiskleidė kaip grakštaus žodžio, novelės meistras. Maironio namuose A. Vaičiulaitis lankydavosi ir pas „Sakalo“ leidyklos direktorių Antaną Kniukštą. Būtent čia išvydo šviesą jo lyriškas, impresionistines spalvomis pieštas romanas „Valentina“. Iš Kauno jis iškeliavo į didįjį pasaulį — Romą vykdyti diplomatinį pareigų...

Vėliau gyvenimas taip sukvėpė, kad teko pasirinkti svetimą žemę, kuri suteikė prieglobstį ir galimybę laisvai kurti ir reikšti savo mintis. Nuolatinis ilgesys ir svajonės nuvedavo į Tėviškę žydinčių obei ir kriaušių pavėsį. Jis visą savo gyvenimą dirbo ir kūrė, svajojo apie šviesią Lietuvos ateitį. Penkiolika metų redagavo vieną iš pagrindinių literatūros ir kultūros žurnalų „Aidai“, dirbo „Amerikos balso“ informacinėje agentūroje, vadovavo lietuvių skyriui, kūrė ir rašė ilgesingas ir svajingas noveles, apsakymus, literatūrines pasakas. Lietuvių žodžių jis keliavo į savo tėvynę...

Nuėjęs ilgą gyvenimo kelią, jis surado ramybės savo gimtinėje, prie savo brangios motulės, išsili apsupty švelnių paparčių. Joana Vaičiulaitienė jautė pareigą ir atsakomybę perduoti vyro turtus Lietuvai. Jos dėka, šio straipsnio autoris buvo sudarytos sąlygos susipažinti su archyvu ir pasirinkti reikalingą medžiagą Maironio lietuvių literatūros muziejui. Visa esanti archyve medžiaga yra be galo svarbi ir vertinga. Retas kūrėjų turi tokius turtus... Memorialinėje bibliotekoje daugiau negu 4,000 knygų, spaudiniai suda-

sinėta 32,000 žmonių. Įdomu, kad didžiausias skaičius besilaikančių sveikos dietos, buvo sulaukę 65 ir daugiau metų. Jie taip pat reguliariai mankštinais. Vėžio institutas primena, kad vaisiai ir daržovės yra veiksmingiausi sveikatos saugotojai.

AR GELTONI POMIDORAI TIEK PAT MAISTINGI?

JAV Žemės ūkio ministerija (US Department of Agriculture) teigia, kad raudonieji pomidorai turi beveik triskart daugiau vitamino C, vitamino B6 ir kai kurių kitų reikalingų medžiagų, ypač veikiančių prieš vėžio išsivystymą. Juo daugiau maistingumo, vitamino ir naudos. Geltonieji turi daugiau „niacin“ ir „folate“, be to, jie mažiau rūgštingi, tad žmonės, kurie negali valgyti raudonųjų, mėgsta geltonus.

Paruošta pagal įvairią spaudą

MAŽIAU RŪKANČIŲ

Pagalau Amerikos gyventojai pradeda tikėti nuolatiniais gydytojų ir kitų sveikatos ap-

saugos darbuotojų tvirtinimais bei duomenimis, kad rūkymas yra labai kenksmingas sveikatai. Pernai parduotų cigarečių kiekis buvo 8 proc. mažesnis, kaip metais anksčiau. Apskaičiuojama, kad dabar kiekvienam JAV gyventojui per metus „tenka“ 1,633 cigaretės, o dar pernai buvo 2,810.

Amerikietiški cigarečių eksportas sumažėjo 25 proc., liko „tik“ 50 milijardų cigarečių, eksportuojamų per metus. Vis dėlto tai puse milijardo pakelių mažiau, kaip būdavo anksčiau.

Rūkančiųjų skaičius didėja vadinamosiose neturtingose valstybėse, o naujų rūkatorių gretas labiausiai papildo jaunos moterys ir paaugliai. Tačiau Prancūzijoje, Japonijoje ir ypač Kinijoje rūkančiųjų skaičius mažėja. Vėta pastebėti, kad vienas ir ketvirtis milijardo gyventojų Kinijoje surūko bent trečdali visų, mūsų planetoje pagaminamų, cigarečių. Kaip būtų šaunu, jeigu ir lietuviai tėvynėje pradėtų suprasti rūkymo žala... (pasinaudota „Chicago Tribune“)

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5589.

Mūsų draugai, pabrėžiam, pakvitatimui už prenumeratą nesučiame. Prie pavarde ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šėštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsienietis / Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šėštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šėštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorius - Danutė Rindokienė

Administracijos - Valentinas Krumpis

Moderatorius - kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomui, lietuviams sutvarkys dantis
už prieinamą kainą. Pacientai
primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.
INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3625 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., B.C.
Specialybė - Vidaus ligų gydymas
Kaubaena lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-228-5885
Valandos pagal susitarimą

LINAS SIDRYS, M.D.
Akų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7708

si, bendravę su šiuo žmogumi, prašomi parašyti atsiminimus (kad ir keletą nuotraukų). Atkuriant rašytojo paveikslą, tai bus svarbi ir brangi medžiaga. Taip pat laukiau nuotraukų, laiškų ir t.t. Muziejaus adresas: Rotušės aikštė 13, Kaunas, 3000.

Virginija Paplauskienė

* Kauno miesto valdyba nusprendė I ir II grupės regėjimo invalidams, kurių pajamos mažesnės nei 350 litų, taikyti transporto lengvatą. Iš Savivaldybės biudžeto šiems žmonėms bus nupirkti viešinio susisiekimo autobusai ir troleibusai mėnesiniai vardiniai bilietai. Transporto išlaidų kompensacijoms iki šių metų pabaigos padengti reikėtų apie 12,000 litų. Kauno mieste yra per 30,000 invalidų, iš jų daugiau kaip 300 — su regėjimo sutrikimais. (Elta)

„Jei man atsiųsi nuotrauką, gali fotografuoti, o jei pateksi į laikraštį — dar geriau“, — Telsiuose senelių namų gyventoja aiškino besilankantieji cikagietei Pranei Šlutienei.

ATSAKYMAS Į „SI VIS PACEM“

ALGIRDAS V. KANAUKA

Skaitydamas „Naują Romuvą“ (2000, Nr. 1) aptikau Andriaus Konickio straipsnį „Si vis pacem...“, kuris remia „si vis pacem, para bellum“ (nori taikos, renkis karui). A. Konickis mini seną temą. Deja, jo straipsnis, nors pilnas emocijų, sentimentalių posakių bei nepelnytų akibrokštų kariškiams, nesuformuluotų įtikinamųjų teiginių, kuriuos būtų galima pritaikyti Lietuvos visuomenėje. Malonu tačiau, kad A. Konickis tokia tema domisi ir duoda man progą su juo padiskutuoti.

Pagrindinės straipsnio mintys

Neskaitysiu to straipsnio norėčiau labai trumpai paminėti A. Konickio pagrindinių minčių rėmus:

14,513 karų per pastaruosius 5,559 metus nusinešė nesuskaičiuojamus milijonus aukų;

protingi žmonės mėgino svariais argumentais įrodyti, kad karai nėra neišvengiami, bet politiniai galiūnai jų nepaisė;

psichologas S. Freud teigė, kad žmonijos smurtinius instinktus vargu ar galima visiškai išrauti, bet būtų galima nukreipti juos į mažiausią piktybišką dalyką — pvz., sportą, meną;

smurtas televizijoje ugdo potencialius kariautojus, o ne švelnius mylėtojus;

valstybė per priverstinę karinę prievolę rengia tinginius, žolius bukpročius, kurie karo atvejui nieko neapgingas;

karininkų pareigas reguliariai kariuomenei, t.y. karo mokslas ir menas, nemoko kurti, tik griauti; valstybė augina įsakinėtojus, komanduojuosius, veikiančius prieš kultūrą;

Lietuva negali nieko apginti, todėl visas karinis parengimas yra bergėdžias. Kariuomenės egzistavimas kelia karo grėsmę;

norint užkirsti kelią karui, reikia atleisti karininkus ir visą kareiviją iš tarnybos. Ginklai kelia karo pavojų ir t.t.

A. Konickio straipsnio tezė, atrodo, yra ta, kad karų išvengime, jei atleisime iš pareigų liktinius karius, puskarininkus ir karininkus, atšauksime karinę prievolę ir tuo panaikinsime reguliarią kariuomenę. Tai maždaug tokio lygio teiginiai, kaip saky-

tume: išvengsime gaisrų, jei gu panaikinsim ugniagesių profesiją. Arba panaikinsim ligas, jei nebus gydytojų.

Diskredituojama Lietuvos kariuomenė

Tai kodėl į tokį straipsnį atsiliepiu? Todėl, kad norėčiau tiksliau paaiškinti tą baisių karų fenomeną, nuo kurio ne tik Lietuva, bet ir visas pasaulis kentėjo trūkstantimais gyvi ir mūsų sąmonėje, ir sąmonėje. Jaučiu, straipsnis „Naujojoje Romuvoje“ sąmoningai, o gal greičiau nesąmoningai klaidina. Tai laišukas jūroje diskredituojanti tuos, kurie dėvi Lietuvos kariuomenės uniformą, gal net blokuojant Lietuvos pastangas įstoti į NATO.

Autorius remiasi Freudu

Skaitydamas A. Konickio straipsnį, pastebėjau, kad jis smarkiai remiasi Siegmundu Freud teorijomis: žmogus turi įgimtą grovimo instinktą, kuri reikėtų perauklėti, bet sako, tas trūkštys per daug laiko. Savo laiške Einstein leidžia rašyti: „I galvą ateina ne itin džiaugsmingas vaizdas: malūnas, kuris taip ilgai mala, kad galima numirti iš bado, nesulaukus maltų“.

Visuomenėje veikia įstatymai, papročiai ir religinės bei socialinės normos, kurios malšina, traukia tuos agresyvių žmonių instinktus. Tačiau tarp valstybių tokių varžtų yra daug mažiau. Devynioliktojo šimtmečio politinėje filosofijoje atsirado teiginių, kad tarp valstybių nėra jokios draugystės, geradarystės ir moralės. Tarp valstybių galioja tik interesai. Pirmoje dvidešimtojo amžiaus pusėje ta galvosena dominavo (su mažomis išimtimis). Atrodė, lyg valstybių santykiuose yra daugiau bevaldystės nei tarp žmonių išsivysčiusiose visuomenėse. Dėl to stipri valstybė jautėsi retiau turinti paremti savo interesus jėga. Retkarčiais derybomis ir diplomacija buvo ieškoma kelių į susitarimą, ieškoma partneriams priimtinių sąlygų. Dažnai tokių būdų siekti sau naudoti kitiems valstybėms nepakako. Tada galiojo tik jėga — prasidėdavo karas, kada buvo leidžiamas smurtas. Karas nėra derybų. Viena valstybė gali pradėti karą prieš kitą: čia vienas partneris gali savavališkai elgtis. Ki-

Lietuvos Teisės akademija Vilniuje, šiais metais pažymi savo gyvavimo dešimtmetį. Nuotr. Eltos

tiems lieka tik pasipriešinti arba pasiduoti.

Jei rengiesi karui, jis įvyks

Čia galima paminėti naują mintį, propaguojamą liberalinės visuomenės. Sakoma, „jei rengiesi karui, karas bus“. Tokių pavyzdžių agresyvių valstybių istorijoje yra. Nemanau, kad šią teoriją galima pritaikyti gynybiškai nusiteikusioms valstybėms šiandieninėje Europoje. Nežinau istorinių pavyzdžių, kurie būtų parodyti, jog karo buvo išvengta dėl valstybės nepasirengimo karui. Karui nepasirengusi valstybė turi pasiduoti priešui valiai. Lietuva praeivius šimtmečius išgyveno Vilniaus, Klaipėdos ir visos Lietuvos okupacijos yra geras pavyzdys. Esu labiau linkęs tikėti, kad „si vis pacem, para bellum“ yra geresnė patarlė.

Atominį ginklų atsiradimą išskėlė visuotinio tarpusavio susinaikinimo galimybė. Įprastiniai ginklai taip pat padidino karo aršumą ir piktybiškumą. Jau netolimoje ateityje JAV pestininkai turės šautuvus, kurie bus nepaprastai galingi. Rezultatas gali būti toks, kad masinės kariuomenės praras efektyvumą, taps nebereikalingos karo lauke. Kariuomenės mažos grupės karinių specialistų, apginkluotų aukščiausios technologijos instrumentais ir neįvairiomis geografinėmis ir klimatinėmis sąlygomis, neįveiks. Gali atsirasti cheminė, biologinė, branduolinė, teroristinė ir informacinė kovos technika.

Tai reiškia, kad bus pasiektas tam tikra technologinio karo lygė tarp valstybių — mažą valstybę turės galimybę pasipriešinti ir net jį suraudyti. Viskas, kas buvo manoma apie „tradicinį“

karą, taps beprasmiška ir senamadiška.

Ar kariauti apsimoka?

Viena idėja, kuri tarnauja karo pavojaus sumažinimui, yra steigimas tarptautinių organizacijų, kurios įtrauktų valstybes į bendrus projektus, surišiančius jas ir ekonomine ir kultūrine, ne tik karine prasme. Ieškoma veiklos, kurioje visi laimi, visi randa pasitenkinimą ir pagerina savo padėtį. O karai, kur vieno laimėjimas yra kito pralaimėjimas, tampa beprasmiški žaidimai.

Tada pasidaro aišku, kad kariauti neapsimoka, nes modernūs karai yra labai nuostolingi ir eikvoja per daug išteklių.

Tai štai dvi priežastys, kurios ilgainiui privės prie karuomenės sumažinimo: ginklų technologijos pažanga ir bendradarbiavimas įvairiuose tarptautiniuose projektuose. Aukštoji technologija ir tarpusavio draugiška kooperacija pagreitina šią Freud malūno sukimas.

Atsakydamas į klausimą, ar karas apsimoka, ieigu kuri valstybė viešpataus, kaip panaikins savo kariuomenę, — nusiginkluos. Prie to dar žmonija nepriejo, dar nėra tam pasirėngusi. Jei panaikinsim kariuomenę, vienas traukins, laivas ar lėktuvas, pilnas ginklų, chuliganų, iš bet kur atvykusių, galės Lietuvoje siautėti, kiek patiks. Ką tada daryti?

Kariuomenė yra ne tik gynyje

Šalia to, kad kariuomenė yra valstybės gynyje, jos būna kaimynus veikia psichologiškai. Įsivaizduokite durų darakt. Jei jo nėra, durys išbrovėliui, ir kaimynams aišku, kad kažkas labai netvar-

koje. Tada ir kaimynai gali sukristi pagalbon, nes vieno užpuolimas, kelia pavojų kitiems. Tai galime stebėti ir dabartinėje Europos politikoje. Agresija prieš vieną NATO kraštą yra agresija prieš visus. Tad daromos sutartys ir sąjungos dėl bendros gynybos, prie kurios visi turi prisidėti. Todėl ir siekiame įsijungti į NATO. Ne dėl to, kad kas nors mus dabar puola, bet kad ateityje puolimus paverstume negalimais. Tačiau į tokią apsidraudimo sąjungą reikia įnešti savo indėlį, savo kariuomenę.

A. Konickio straipsnyje mačiau daug neteisingų detalių, todėl jaučiau pareigą paaiškinti. Manau, kad autokratijos nėra tarnavęs kariuomenėje ir todėl nežino kai kurių „paslapčių“. Jei žinotų, taip nerašytų.

Straipsnyje daug užuominų ir aimanų iš pasaulinio masto literatūrą, autorių kūrinių. Konickis ieško pateisinančios medžiagos savo teiginiams. Deja, ji kartais prieštarauja jo pagrindiniams teiginiams. Gal nevertėtų minėti žymių vardų be išsamesnio ryšio. Ypač, kai Konickis trokšta, kad prezidentai, užsienio reikalų bei gynybos ministrai šiuos autorius pasiskaitytų ir tuo, atseit, bus išvengta karų.

Kiek žinau, Lietuvos labai draugavo su Friedrichu Didžiuoju, Prūsijos karaliumi, kuris buvo vienas žymiausių karvedžių pasaulyje, sekmingai apgynęs Prūsiją nuo trijų priešų: Prancūzijos, Austrijos ir Rusijos. Friedrichas buvo didžiulės kultūros žmogus, rašė ir kūrė muziką. O Goethe parašė dramą „Egmont“, kurioje šlovina herojų, kovojantį už laisvę ir tiesą. Šileris parašė dramą „Wallensteins Tod“ (Valensteinio mirtis), kur kariškių nekoneveikia, bet atvirščiai. Nukelta į 5 psl.

DRAUGAS, 2000 m. birželio 6 d., antradienis

3

Danutė Bindokienė

Bent dar ne audra...

Sakoma: „Iš didelio debesio nedaug lietaus“, bet šiuo atveju galima pasidžiaugti, kad „bent audros nebuvo“ — t.y., kalbant apie JAV prezidento Bill Clinton viešnagę Maskvoje ir susitikimą su prez. Vladimir Putin. Susitikimas truko dvi dienas. Per tą laiką daug kalbėta, mandagiai linkiots, šypsotasi vizuojantiems bei fotografuojantiems žurnalistams, bet iš tikrųjų nedaug pasakyta ir pasiektą.

Vis tik tai buvo pirmas oficialus šių dviejų didžiųjų susitikimas po Vladimir Putin prezidentinės priesaikos š.m. gegužės pradžioje. Kad tai neįtikėtų tik eiliniui vizituoti, Bill Clinton ir Vladimir Putin pasirašė dvi sutartis. Pirmąją ir Amerika, ir Rusija įsipareigoja sunaikinti po 34 metrinės tonas (apie 75,000 svarų) plutonijaus, kurį galima panaudoti branduolinių ginklų gamybai. O tai jau šis tas, nes kartu panaikina daug galimybių, kad ši pavojinga medžiaga patektų į „nedraugiškos valstybės“ rankas.

Antrąją sutartimi numatoma Maskvoje įkurti bendrą Rusijos-Amerikos karinės informacijos centrą, kuris perspektvą šias valstybes apie bet kur iššautas raketas ir jų atnešamą pavojų. Tai pirmas kartas, kai Amerika ir Rusija keičiasi tokia opia informacija.

Nors Clinton ir Putin yra susitikę praityje, kai pastarasis dar buvo Rusijos ministras pirmininku, bet, kiek buvo galima pastebėti iš žiniasklaidos pranešimų, jų tarpusavio bendravimas atrodė kažkaip įtemptas, beveik nenuosirdus. Net prez. Clinton, kuris moka savo naudai pakreipti tokius susitikimus — ir žiniasklaidą — atrodė tartum su dirbtine šypsena, be jam būdingo spontaniškumo.

Prieš kelionę į Maskvą daug speliota, ar prezidentas mėgus išspręsti priešraketinės apsaugos dilemą. Kaip žinoma, Rusija (kartu su komunistinė Kinija ir kai kuriomis kitomis valstybėmis) griežtai nusistatiusi prieš Amerikos ketinimus įgyvendinti priešraketinės apsaugos planus, kurių užuominas, kaip labai svarbią kortą „šaltojo karo sekmingai naudojo prez. Ronald Reagan.

Maskvos argumentas: šis priešraketinės apsaugos projektas panaikintų arba bent susilpnintų 1972 m. pasirašytą JAV-Rusijos sutartį, kuri iš esmės ir davė eigą

branduolinių ginklų apribojimo pradžia. Vašingtonas aiškiai, kad ne dėl Rusijos grėsmės norima toliau puoselėti priešraketinės apsaugos sistemą, bet visgi branduolinio karo pavojus nėra visiškai praėjęs, kai Šiaurės Korėja ar kuri kita, „jau į branduolinius ginklais ginkluotų valstybių draugiją įsirišavusi, ar besirušianti įsiriškuoti“, šalis ateityje gali grasinti Amerikos saugumui.

Nėra abejonės, kad prez. Bill Clinton prieš savo kadenčios pabaigą nori pasiekti kuo daugiau svarių tarptautinių (o taip pat ir savoje valstybėje) sekmų, nes jo svajonė nuo pat pradžių buvo tapti patiu žymiausiuoju prezidentu JAV istorijoje. (Daugelio nuomone, jis tikslą pasiekė, tik, deja, ne tokiomis priemonėmis, kurios sukeltų didelį pasididžiavimą.) Susitarimai su Rusija ir pastovi taika Artimuosiuose Rytuose yra du prez. Clinton užmojai, kurių jis ryškiai siekia. Tad ir vizito Maskvoje metu stengiasi per daug „nesibūti laiveliu“, bet iš prez. Putin išgauti, kiek įmanoma.

Šiandien Vladimir Putin tebėra mįslė ir patiemis rusams, ir užsieniui. Viena aišku: jis kietas riešutas, žino ko siekia, ir moka eiti tikslo link. Ne nuostabu, kad prez. Clinton, bent viešose konferencijose, neužsiminė apie NATO plėtrą ir kitų opių temų. Tačiau jos mums labai svarbios. Juo Lietuvos kelias į NATO duobėtnis, tuo kelionė bus ilgesnė, o galbūt jos tikslas net nebus pasiektas. Rūpestį kelia ir tai, kad, artėjant Seimo rinkimams, dešiniuosius jėgas dar labiau skaldosi, o kairiosios — jungiasi. Beveik galima manyti, kad šį vyksmą veikia kažkokios pašalinės jėgos, skatinančios dešiniuosius (kurių gretose visgi yra protinių galvų) sekti pasakėčios apie vėžį, žuvį ir paukštį, pakinkytus prie to paties vežimo, pavyzdžiui. Kuo tuo tarpu kairieji sugeba pastumti į šalį savo skirtumus ir veikia planingai, ranka ranson eidami tikslo link. Kas jiems diriguoja, kas finansuoja tuosėjimus? Ar, pasikeitus Seimo sudėčiai, apskritai bus svarbios Rusijos pažiūros į NATO plėtrą, jeigu pati Lietuva (kaip dabar jau girdėti) nutars, kad narystė NATO yra per didelė prabangas? O gal bus pasukta Baltarusijos pėdomis? Vladimir Putin tikrai tokios idėjos neatmestų...

SAGA

RICARDAS VAICEKAUSKAS

Tremties prisiminimai

Nr.1

1942-ieji metai. Žiemos vidurys. Užpoliarė. Jakutija. Stalbai. Gruodžio mėnuo. Konclageris.

Gyvenimas Stalbuose, tiksliau konclageryje, elinko įprasta vaga. Kaip visuomet — rytinis patikrinimas, po to — darbų paskirstymas, darbas iki sąlyginių pietų, vėliau vėl rasti vežimas iš Chocdoci salos.

Dienos nesiskyrė viena nuo kitos. Rytai ligoniai buvo varomi pas lagerio gydytoją „Jepylą“ Džesą, nusi-kaltę režimui — į karcerį, dar kiti — pas tardytoją.

Vieną vakarą mūsų baraką kaliniai laukė vakarinio patikrinimo. Geležinėje krosnelėje degė keli lentgaliai, pavogti iš stovybininkų brigados. Kalinių kalbos sukosi tik apie maistą. Pasakotojai dažniausiai porino apie tai, neva, „anais laikais“ jie buvo rajkomų (ar panašių įstaigų) valgyklų virėjai. Kiti apsimėdavo maisto sandėlių vedėjais. Iš tikrųjų tai buvo paprasčiausi kriminaliniai nusikaltėliai: kišenavagiai, apgavikai, mušeikos, net žmogžudžiai. Vienas buvo seifų plėšikas, (kalinių žargonu) vadinamas „lokininku“.

Vieną vakarą Ramaška ant geležinės krosnelės džiovinu kelias nuorūkas, rastas laisvųjų išvietėje. Šias nuorūkas ketino brangiai išmainyti į riekelę duonos. Ramaška atnešdavo patį naujausią žinių apie lagerio gyvenimą, apie karą, net apie tai, ko reikėjo laukti artimiausioje ateityje. Šį kartą Ramaška atnešė ne šiaip

sau žinią; čia, mielas skaitytojai, aš turiu bent kiek nukrypti nuo įvykių eigos. Niekam nežinomu ir nesu-prantamu būdu vykdavo informacijos perdavimas iš vieno lagerio į kitą. Nebuvo jokių ryšio priemonių: radijo, telegrafo ar telefonų. Slaptą korespondenciją pristatydavo spec. kurjeriui, patikimam, patikrintam žmogui. O žinios, net smulkiausios, pasiekdavo kalinius, įveikdamos baisius šalčius, pūgas, šimtų kilometrų nuotolius. Niekas nežinojo, kaip tai vyksta, turbūt net ir Lavrentijus Pavlovičius Berija, TSRS NKVD šefas.

Ant krosnelės vartydamas džiovinamas nuorūkas, il-gai tylejęs Ramaška, pradėjo kalbą apie tai, kad iš Žigansko (apie 600 km) į Stobus vyksta kalinių grupė, suformuota iš Krasnojarsko lagerio kalinių. Grupėje 12 žmonių: yra viena moteris ir vaikas, o kalinius lydi keturi sargybiniai ir prižiūrėtojas leitenantas. Nesu-prantama buvo tai, kodėl grupė kalinių iš Krasnojarsko lagerio siunčiama į užpoliarę, lyg arčiau nebūtų kitų lagerių. Senbuviai — profesionalūs nusikaltėliai, visą gyvenimą praleidę lageriuose, o gal ten ir gimę, teisti už viską ir už nieką, niekaip negalėjo atsakyti į klausimą, kodėl iš taip toli varoma kalinių grupė ir dar tokiu neparankiu laiku?

Po kelių dienų Ramaška vėl atnešė žinią, kad varomoje kalinių grupėje yra žmogėdra pavardė Sorokinas. Ši žinia it perkonas paveikė kelis senbuvius. Sujudo, sukruoto užkietėję nusikaltėliai — recidyvistai, jausdamai artėjanti bėda. O baimėi būta padidėjusi. Ir dar ne bet kokio. Tarp kalinių atsirado du, kuriems teko ne tik susipažinti su Sorokinu, bet ir nuo jo nukentėti. Kolymos lageriuose. Iš senbuvų suzinijoje, kad Sorokinas priklausė „sūkų“ grupei, keliuose lageriuose aktyviai talkino lagerių administracijai. Aiškų kartų teis-tas už žmogžudystes, plėšimus, prievartavimą ir viską, kas tik yra ir gali būti bloga. Pats „vadeiva“ buvo randaotas, vienas akis žitūrėjo ne ir tą pusę. Būvo smaigius, kentas, pjaustas, durtas, bet vis tiek išlikęs gyvas. Sorokino kūnas, pradedant rankų plaštakomis, buvo tautiruotas, net sėdmenys, ant kurių buvo pavaiduoti du duonkepiai, šauną į petių duoną. Mažiausiai progai pasitaikius Sorokinas demonstruodavo savo meną. Ypač pirtyje. Senbuviai žinojo, kad Sorokinas, pakliuvęs į Stobų lagerį, būtinai susiras bendramintį ir privers visus paklusti jo valiai. O tai reiškė didžiulės permainas, net ir blogas. Ypač nuogastavo smulkios vadukai, jausdami artėjantį jų valdžios galą.

Vieną pavakarę, užtempe rastių ir kalną ir grįždami į barakus, pamatėme prie komendantūros grupę žmonių. Tai buvo ta grupė kalinių, apie kuriuos pasakojome Ramaška. Iš visos grupės išsiskyrė moteris. Ji buvo jauna, išsekusi, suvargusi, aukšto ūgio, labai švelnių bruožų, apsilvikiusi kadaise geru paltu. Ant rankų ji laikė kažką suvyniotą į skudurus. Tas „kažkas“ judėjo. Tai buvo kūdikis! Ir šį sykį Ramaškos žinios pasitvirtino.

Tarp vyrų kalinių stovėjo kokių 16 metų jaunuolis, aišku, iš Lietuvos. Apie tai galima buvo spėti iš jo laikysenos ir apdriksusių gimnazisto rūbų, o ypač iš nūliurosios, apdegusios lietuviškos žieminės kepurės. Kiti kaliniai vieni nuo kitų mažai kuo skyrėsi. Kaip ir visuose TSRS lageriuose.

Kadangi naujos grupės priėmimo į lagerį procedūra užsitęsė net parą, tad mes daugiau nieko nesu-spėjome pamatyti ir sužinoti. Gavę „kipiatoko“ kaušą ir suvalgę turėtą kišenėje duoną, po vakarinio patikrinimo sumigome.

Po rytinio patikrinimo ir duonos išdavimo buvome paskirstyti į įvairius darbus. Kaip visuomet, įsikinkėme į rogeles ir išėjome šį sykį į Tababastachą vežti rastų. Vakare, grįžę iš darbo, barake pamatėme prie krosnelės sėdintį vakarykštį jaunuolį. Prastai kalbėdamas rusiškai, pasisveikinęs prisistatė. Tai buvo lietuviukas Romas Bareika. Jam suradome vietą ant mūsų narų, netoli krosnelės. Pirmą vakarą naujokas mažai tekalbėjo (matyt, dar nuovargis kamavo). Kitą rytą jis buvo paskirtas į malkų vežimo brigadą. Mums tai buvo labai paranku, mat malkų vežėjai visuomet pasiglemždavo kokią nors pliauską ar pagaikštį savo barakui. Po dienos kitos naujokas, apsipratęs su aplinka, nenoriai ėmė pasakoti apie save. Iš jo sužinojome, kad jis yra gydytojo sūnus, kartu su tėvu iš Lietuvos pakliuvęs į Krasnojarsko lagerių knibždėlyną. Viskas prasidėjo kaip ir mums — 1941 metų birželio mėnesį. Pasibaigus mokslo metams, Romas kelioms dienoms parvyko namo, mat ruošėsi per vasaros atostogas laikinai išsidarbinti. Bolševikams Lietuvoje įsitvirtinus, įsitvirtino ir jų tvarka. Daktaro pavyzdinis ūkis buvo nacionalizuotas, žemė, gyvuliai, padargai ir kita išdalyta tinginiams, išvogta arba ištamptai. Miestelyje buvusį namą ir ambulatoriją ištiko toks pat likimas. Name tėvams buvo palikti tik du kambariai.

Bus daugiau

BALTIJOS ŠALIŲ VYSKUPAI SUSITIKO KAUNE

2000 metų gegužės 16 dieną Kaune įvyko trečiasis Baltijos šalių Vyskupų konferencijos susitikimas. Susitikime dalyvavo arkivyskupas Erwin Josef Ender, Apaštališkasis nuncijus Baltijos šalyse ir Estijos Apaštalinis administratorius. Iš Latvijos atvyko Rygos arkivyskupas Janis Pujats, Liepojos vyskupas Arvaldis Andrejs Brumanis, Jelgavos vyskupas Antons Justs, Rezeknės — Agluonos vyskupas Janis Bulis, Liepojos vyskupas koadiutorius Vilhelms Lapelis. Lietuva atstovavo Vilniaus arkivyskupas Jozas Backis, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, Telsių vyskupas Antanas Vaičius, Vilkauskio vyskupas Jozas Zemaitis, Panevėžio vyskupas Jozas Preikšas, Kaišiadorių vyskupas Jozas Matulaitis, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Vilniaus arkivyskupo pagalbininkai vyskupai Jozas Tunaitis ir Jonas Boruta, Kauno arkivyskupo pagalbininkas vyskupas Rimanas Norvila, vyskupas Vladas Michelevičius ir naujai paskirtasis Telsių vyskupo pagalbininkas Jonas Kauneckas.

Posedžio pradžioje į susirinkusius vyskopus kreipėsi Apaštališkasis nuncijus Erwin Josef Ender. Savo kalboje jis pabrėžė, kad šiame susibūrimo dalyvaujantys vyskupai yra Apaštalinis administratorius. Pasveikindamas dalyvaujančius vyskopus, nuncijus kalbėjo apie galimybes glaudžiau bendradarbiauti su kitų šalių vyskupų konferencijomis, ypač išskirdamas Skandinavijos Vyskupų konferenciją, kuri jau kelis metus kviečia Baltijos šalių vyskopus į savo plenarinius posėdžius, bei dalyvavimą ekumeninėse iniciatyvose, kurias organizuoja Švedijos luteronų bažnyčia. Nuncijus priminė, kad šis susitikimas praktiškai sutampa su popiežiaus Jono Pauliaus II aštuoniadesimtojo gimtadieniu. Baltijos šalių vyskupai nusiuntė sveikinimą Šventajam Tėvui. Gegužės 17 dieną Šiluvos bazilikoje vyskupai aukos šv. Mišias už Šventąjį Tėvą, prašydami jam Dievo globos ir stiprybės. Nuncijaus pasiūlymu buvo aptarta galimybė išrinkti šio jau tradiciniu tapusio. Baltijos šalių Vyskupų konferencijų susitikimo pirmininką, kuris skirtų

daugiau demesio bendro darbo koordinavimui. Posėdžio dalyvių bendru pritarimu šios pareigos patikėtos Estijos apaštaliniam administratoriui arkivyskupui Erwin Josef Ender.

Pranešimą apie Valstybės ir Bažnyčios santykius Lietuvoje padarė Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Ypač jis paminėjo džiugų faktą, kad neseniai buvo pasirašytos sutartys tarp Šventojo sosto ir Lietuvos Respublikos, reguliuojančios katalikų, tarnaujančių kariuomenėje, sielovados klausimus, bendradarbiavimą tarp valstybės ir Bažnyčios švietimo ir kultūros srityje, bei Bažnyčios juridinę padėtį. Drauge buvo paminėti ir sunkumai, esantys šioje srityje, ypač kai kurie įstatymai, pakankamai tiksliai neapibūrinantys Bažnyčios veiklos galimybių. Latvijos vyskupo vardu šiuo klausimu kalbėjo Rygos arkivyskupas Janis Pujats. Jis pasidžiaugė, kad Latvijos įstatymai leidžia besąlygiškai atgauti turėtą nuosavybę. Šis materialinis pagrindas suteikia daugiau galimybių vystant sielovadinę veiklą. Rygos arkivyskupas taip pat paminėjo, kad, svarstant santykių tarp valstybės ir Bažnyčios klausimus, Latvijoje aktyviai bendradarbiauja visotradicinės konfesijos. Savo patirimi apie katalikiškų mokymų veiklą Latvijoje pasidžiaugė Liepojos vyskupas Arvaldis Andrejs Brumanis ir Rezeknės—Agluonos vyskupas Janis Bulis.

Apie jubiliejinius renginius Lietuvoje kalbėjo Lietuvos Vyskupų konferencijos 2000 metų Didžiojo Kristaus gimimo jubiliejaus komiteto pirmininkas Vilniaus arkivyskupas Audrys Juozas Backis. Jis papasakojo svečiams apie Lietuvos jau įvykius ir planuojamus jubiliejinius renginius, išreikšdamas viltį, kad šie jubiliejinių metų susitikimai padės glaudžiau suburti tikinčiuosius ir visus geros valios žmones. Rygos arkivyskupas Janis Pujats atsakydamas papasakojo, kad Latvijoje tokių didelių renginių kaip Lietuvos nerengiama, tačiau tai savaime suprantama, nes katalikai šioje šalyje nėra dauguma. Ypač Rygos arkivyskupas džiaugėsi bendromis pamaldomis, kai jubiliejaus atidaryme

Arkivyskupas Erwin Josef Ender, Apaštališkasis nuncijus Baltijos šalyse ir Estijos Apaštališkasis administratorius, reziduojantis Vilniuje

ARTIMO MEILĖ — NE ŽODŽIAIS, BET DARBAIS

JULIUS VEBLAITIS

Dvi pranciškiečių ordino vienuolės Michelle Garaitė ir Dolorita Butkutė, sužinojusios kad Lietuvoje yra daug vargštančių beglobių ir senyvo amžiaus ligonių, 1992 metais lapkričio 4 d. atvyko į Lietuvą. Tik atvažiavus į Uteną, sesuo Dolorita tuoj buvo paskirta mokytoja. Gimusi Elizabeth, New Jersey, ji čia mokėsi ir augo lietuvių šeimoje ir lietuviškoje aplinkoje. Vėliau baigė medicinos sesers, — anesteziologijos ir kvėpavimo takų terapijos specialybę. Taigi, toks žmogus Lietuvai buvo labai reikalingas.

Utenoj ji rado ir gavo apleistą ir nunioktą ligoninę. Priėmė net penkių sunkvežiminių, kol buvo pašalintas ir išvalytas nuolaužų bei šiukšlių lauzas. Reikėjo pradėti viską iš pat pradžių: suremontuoti ir išdaryti visus kambarius. O kaip su įranga bei įvairiais baldais? Robert Boris vadovaujant, daug labdaros atėjo iš Amerikos. Tai buvo ligoninių instrumentai, lovos, čiužiniai, patiesalai, antklodės ir t.t. Prisidėjo ir Pittsburgh'o bei New Jersey Lietuvos vyčiai ir nemažai kitų geradarių, kurie rėmė įvairių dydžių aukomis.

Ligoninei buvo duotas Šv. Klaros slaugos namų vardas. Per pirmuosius trejus metus medicininę pagalbą čia jau gavo 500 pacientų. Ligoninė 30 lovų yra skirta labai sunkiai — pvz., po insulto ar ve-

ir kitomis progomis dalyvauja visų didžiųjų Latvijos konferencijų narių. Tokie minėjimai tampa tikra švente visiems žmonėms. Šiuo metu Latvijos katalikai stato dešimt naujų bažnyčių. Jos ateiviai liks didžiojo jubiliejaus atminimu. Kovo mėnesį buvo pašventinta pirmoji bažnyčia Aizkraukleje, kuri tapo ir jubiliejine bažnyčia.

Gegužės 17 dieną vyskupai tiksliau aptarė bendros veiklos galimybes, taip pat dalyvavimą dar laukiančiuose jubiliejiniuose renginiuose.

Kitą Baltijos šalių Vyskupų konferencijų susitikimą numatoma surengti 2001 metais Taline.

Lietuvos Vyskupų konferencijos sekretoriatas

žio ligom sergantiems. Sesuo Dolorita taip pat organizavo jaunimo talką, kuri sergantiems vargšams kaimuose nuvežė mėsą, vitaminų, vaistų (ypač aspiriną), o našlaitynose esantiems vaikams — saldumynų.

Sesuo Dolorita Butkutė šešerius metus darbavosi Lietuvoje, steigiant ligoninę Utenoje

Šią ligoninę dabar finansuoja valstybinė ligonių kasa ir už loviadienį moka 40 litų, tačiau tik už 120 loviadienius per metus. Tai yra labai nedaug, nes lėšų pakanka tik keturiems mėnesiams. Toliau už ligonių gydymą turi mokėti artimieji arba kitos globos įstaigos. Laimė, kad uteniškiams čia padeda Amerikos lietuviai. Didžiulę paramą Šv. Klaros ligoninei suteikė Barbara ir Richard Bladis, gyvenantieji Watchung, NJ. Jie padovanojo skalbinių džiovinimo mašiną ir vėliau dar už 5,600 dol. nupirko modernią skalbimo mašiną. Skalbėjos tą skalbyklą ir pavadino Bladžių vardu.

Kelis kartus per metus ligoninė gauna siuntinių iš Helen ir Tom McDonald. Tai vaistai, makaronai, patalynė, įvairios slaugymo priemonės. Be to, vis remia Lietuvos religinė šalpa ir taigi dr. Rozė Šomkaitė. Iš Čikagos ateina guminių pirštinių, patalynės, muilo, ligonių vežimėlių ir vaikų tūnų siuntos. Ligoninė yra nedidelė, kol kas 40 lovų, todėl patekti į ją nuolat laukia 10-15 sergančių, kiti — nesulaukę taip ir išeina į amžinybę. Šv. Klaros ligoninės direktorė yra dr. Aukšė Strolienė.

Ligoninės vadovybė norėtų

ateityje patalpas šildyti dujomis. Kita svajonė būtų turėti liftą, kuriuo sunkiai sergantys be vargo patektų į antrą aukštą. Šių slaugos namų steigėjas yra Panevėžio vyskupijos Utenos dekanas kun. Petras Adamonis, tačiau nepaprastai daug rūpesčių ir darbo per šešerius darbo metus čia įdėjo sesuo Dolorita. Šešerius metus ji dirbo Lietuvoje: ketverius metus Utenoj ir dvejus — Kretingos šv. Antano kolegijoje jaunuolių ruošė pastoracinei tarnybai.

Būdamas Amerikos lietuvių, ji norėjo išgyti Lietuvos Respublikos pilietybę, nes, kaip man sakė: „Mano kūnas čia, bet širdis Lietuvoje“. Vilniuje kreipėsi į Vidaus reikalų ministerijos Migracijos departamentą ir pareiškė norą tapti Lietuvos piliete. Valdininke, išgirdusi, kad jos tėvai į Ameriką išvyko Pirmojo pasaulinio karo metu, jai „išaiškinusi“, kad tuo metu Lietuvos dar nebuvo, taigi jos tėvai nebuvo ir Lietuvos piliečiai. Jai dar pasakė, kad užsienyje gimusiems, norint gauti pilietybę, reikia Lietuvos išgyventi 10 metų.

Sesuo Dolorita pyktelejo, pasijutusi užgauta, ir pasakė: „Lietuva buvo, yra ir bus!“ Taip ir baigėsi jos nesėkminga kelionė pilietybei gauti. Šiuo metu sesuo Dolorita gyvena 214 Ripley Place, Elizabeth, New Jersey 07206. Šį rudenį ji ir vėl nori važiuoti į Lietuvą ir ten dirbti vargšantiems.

Sugrįžusi į Lietuvą, ji planuoja kokiame nors nedideliame miestelyje įsteigti skurstantiom šeimom (ypač su mažais vaikais) labdaros valgyklą, čia vadinamą „soup kitchen“. Ji taip pat svajoja surasti keletą profesionalių darbuotojų, kurie sunkiai sergantiems, pvz., vėžio liga nuolat teiktų tinkamą pagūdą (hospice). Šv. Klaros ligoninėje Utenoj tebėra gyva jos geroji dvasia.

• **Anykščiai.** Balandžio 7-9 d. Anykščiuose Šv. Mato bažnyčioje buvo surengtos dvasios atgaivos dienos — rekolekcijos, kurias vedė br. Pijus Eglinas, OP. Balandžio 13-14 d. parapijoje vyko jaunimo rekolekcijos, Atgailos sakramento pamaldos, kuriose savo mintimis dalijosi Švedasų klebonas kun. R. Kaunietis bei dr. diak. A. Žygas.

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kana kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 96th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 561-8654

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame lietuviškus (gutters) ir dengiamieji stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025.

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS. H.DECKYS TEL. 773-585-6624

Sąžiningas lietuvis, 50 m. amžiaus, mokantis įvairius darbus, ieško darbo.
Tel. 773-220-6364, vakarais 773-471-0817.

Pažintinės kelionės po Čikagą ir Illinois valstiją.
Tel. 312-560-1125; 708-205-1394; 708-442-7516.

Stambi Čikagos kompanija ieško darbininkų dažymo darbus. Patyrimas nebūtinas.
Tel. 847-921-5107.

ELIA DAY SPA now hiring manicurists, estheticians, massage therapists. Call 708-535-1450.

773-535-9500

PADEKA LOS ANGELIEČIAMS NUO KRIVONIŲ KAIMO NAŠLAICIŲ

Gaisrai sunaikinus jų gyvenamą namą, jo atstatymui prisidėjo šie asmenys: \$1,000 dr. Arnoldas Kungys; \$600 Stasys Kungys; \$200 dr. Zigmars Brinkis; \$200 LA „Lietuvos Dukterys“; \$50 J. ir V. Koklys; \$25 M. Leskys, A. ir D. Polikaitis; E. Mikalonis, E. ir I. Vilkas; \$15 J. Činga. Nuoširdi padėka aukotojams.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFF: 773-585-8888
HOME: 708-425-7189
FAX: 708-585-4819

RIMAS LSTANKUS

• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybių įkainavimas
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Parduodamas butas, 100 kv. m. Vilniaus senamiestyje prie Katedros 4-tame (iš penkių) aukšto. Prašoma \$80,000. Kreiptis į savininkus (011) 370-2-61-07-81.

Priimsiu du kultūringus vyrus iš Lietuvos gyventi Palos Hills, IL. Tel. 773-251-3142.

Reikalingas vairuotojas, turintis CDL leidimą dirbti Midwest valstijose — vairuoti naują vilkiką. Tel. 773-251-3142.

FULL TIME TELLER
Experience preferred but not required. Salary commensurate with experience. Fluent English/Lithuanian required. Hours are Monday, Tuesday, Thursday 9-5, Friday 9-8 and Saturday 9-1. For an appointment or additional information contact Lois Gajdos at 708-598-9408, ext. 228. Midland Federal Savings & Loan, 2657 West 69th Street, Chicago, IL 60629.

Immediate placement for 2 men & 3 women. Care giving positions. Must speak English, have car, experience, be compassionate. \$90-120 a day. Tel. 262-763-2615.

Lithuanian-American Owners seeks English speaking Machinist. Apprentice with potential to become a Foreman. Small growing company near O'Hare. Tel: 847-233-9951; Fax 847-233-9953.

Audrone ieško darbo. Gali prižiūrėti senelius arba vaikus, susikalba angliškai. Skambinti tel. 773-927-3281.

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

„O gal mudu gimines?“ — klausia čikagietė visuomenininkė Matilda Markoniene, sutikusi vysk. Paulių Marcinų šv. Kazimiero kapinės Prisiminimo dienos (Memorial Day) iškilmėse. Nuotr. E. Šulaičio

MANO TĖVAS NEŠAUDĖ ŽYDŲ

AUDRONĖ VIKTORIJA ŠKIUDAITĖ

Atsivertiu birželio 1 d. „Drauga“: ir vėl Tomas Venclova apie Lietuvos kaltę prieš žydus. Bandau svarstyti, kodėl jam ta problema tokia aktuali. Galimas dalykas, kad tam tikrą atranką daro ir spaudos darbuotojai, piktinaudžiaudami šia tema: juo daugiau neigiamos informacijos apie Lietuvą, bet tai atskleidžia temą. Taigi, kodėl Tomui Venclovai, intelektualui, kuris demisi gana siaura sritimi, iš visų gausių visuomeninių problemų rūpi būtent ši? Ką šis žmogus žino apie lietuvių dalyvavimą holokauste? Svarbiausia, ką istorikai yra ištyrę, kad T. Venclova galėtų daryti apibendrinimus? Čia ir yra bėda, kad duomenys nesurinkti. O kaip vakariečiai ir demokratui Tomui Venclovai turėtų būti žinoma, kad nekalta tas, kurio kaltumas neįrodytas. Kita vertus, kai poetas daro literatūrinę tragediją, kankindamas gyvuosius ir niekuo nekaltus, tai jau taip pat tampa problema.

Kai tau periodiškai kala: tu – lietuvis ir tu esi žydšaudys ir jeigu tavo tėvas nebuvo žydšaudys, pradedi pykti. Ko gero, to ir siekiama. Kai žmogus pyksta, jis daro klaidas. Mūsų klaidos labai laukiamos.

Štai aplink mano tėviškę platiuose kaimuose Šiaurės Lietuvoje buvo keliolika stribų ir tik du žydšaudžiai. Tomas Venclova niekur nepateikia skaitmenų. Jis kalba kaip literatas – apibendrintai. Bet ar galima kalbėti apie istoriją, neturint faktų? Kita vertus, iš kur Tomo Venclovos nuoskaudos? Kada Lietuva ji taip nuskaudė, kad jis negali jai atleisti ir be perstojo kartoją tą patį? Kada jis susidomėjo šia tema, kur jo informacijos šaltiniai?

Sovietiniais laikais skrajojo terminas, būk Tomas Venclova yra sakes: „Užaugęs bibliotekoje“. Visai realu, nes sovietinio rašytojo Antano Venclovos namuose tai buvo įmanoma. Bet toje bibliotekoje negalėjo būti medžiagos apie žydų šaudymą, juo labiau apie lietuvių traukimą. Paskui jau emocionalesnės istorijos sklidai apie ekstravagantiškąjį Tomą Venclovą – studentą. Būk laiką leido „Literatūrai“ kavinėje, kur ištuštindavo savo nieko neįtariančio tėvelio sąskaitą. Vargu, ar ir tuomet būsimasis filosofas gavo informacijos iš šios Lietuvos istorijos dalies. Toliau buvo metai Maskvoje, internacininė aplinka šeimoje. Galima supaprastinti, kad sentimentams Lietuvai nebuvo kada rasti, jis buvo kosmopolitas, bet sentimentų čia ir nereikia, pakaktų būti teisingam.

Po to apie Tomą Venclovą Lietuvoje išgirdome, kai tuometinis disidentas Viktoras Petkus išsiuntė jį į Vakarų, paprašęs atstovauti Helsinkio grupei. Labai lengvai pasisėkė Tomui Venclovai atsikratyti sovietinio gyvenimo „privatumų“, kuriuos mums sukūrė jo tėvas, parvežęs saulę iš Rytų. ...Jūs ten bukit ir supokit, o aš eisiu laimės paieškoti...

Žydus galima suprasti, nes kiekvienas Vidurio Europos išlikęs žydus yra našlaitis. Jiems galima leisti būti neteisėms, nes skausmas išdar-ko žmogaus dvasią. Bet kaip pateisinti Tomo Venclovos neapykantą lietuviams, kuo Lietuva apakino šį intelektualą?

Labai keistas sutapimas: minėtame birželio 1 d. „Draugo“ numeryje, šalia BNS informacijos apie Tomo Venclovos interviu lenkų laikraščiu žydų klausimu, yra žinutė, kad Baltijos pajūryje vėl rasta naftos. Svarstai, kam naudinga, kad Baltijos pajūryje vis būtų rasta naftos, kas ją papila ir kodėl? Ir kam naudinga, jog Lietuvoje ir aplink ją vis būtų kartojama, kad lietuviai šaudė žydus? Kam tarnauja Tomas Venclova? Kam tarnavo jo idėjos draugas ir Helsinkio grupės vadovas V. Petkus, buvęs disidentas ir kovotojas su sovietiniu režimu, kai vėliau tapo to paties režimo tarnautoju, išrinkto prezidentu, patarėju? Kartais Lietuvoje negali nieko suprasti: kas už ką ir kas su kuo. Kai taip susipainioja eiliniai mirtingieji, sakome: matai, Maskva išsivežė popierėlius iš KGB archyvo ir dabar vis retkarčiais pamosikuoja jais, todėl tie „blogos“ informacijos apie Lietuvą srautai vis nesenka... Apie „didžiulius“ kažkodėl taip nedrįstame pasakyti.

Štai vienas lietuvis grįžo iš Izraelio, kur buvo išvykęs kaip turistai. Jis ten išsi-kaibėjo su eiline žydaite, kuri vedė ekskursijas. Išėjus kalbėti apie Lietuvos vargus dėl holokausto, žydaite pasakius: lietuviams žydšaudžių vardą prikerę ir Vakarus pasitraukę buvę KGB agentai. Jiems reikia darbo. Jeigu jie „nedirbs“, iš ko gyvens. Tai jų verslas. Juo daugiau „žydšaudžių“, tuo didesnės aukos ir fondus, kurie ieško žydšaudžių ir juos „demaskuoja“.

Ką jau ką, bet mes Lietuvoje puikiai perpratome NKVD ir KGB sistemą: neatrasi „priešo“, o dar geriau – „priešų organizacijose“, neturėsi užtikrinto darbo ir geros algos. Nėra priešo, gali jį sugalvoti. Ir juo daugiau sugalvos, tuo tavo darbas bus geriau įvertintas.

Žinoma, vokiečių nervų taip nepatampysi, kaip galima tampa tyti kokius nors varganus lietuvių ar ukrainiečių: kas juos užtars. Vokiečių fašistai sukūrė ir teoriją, ir žydų naikimo metodiką, o kaltę krenta kam? Štai po ranka „Naujojo židinio“ žurnalo naujausias numeris, (2000 Nr.5), kur cituojamas Himleris, šaltakraujai kalbant apie žydų naikinimą: „Nejauciu teisės sunaikinti vyrus – jei norite, sakykite juos „nuzudyti“ arba „priversti nuzudyti“ – ir leisti užaugti jų vaikams, kurie atkeršytų mūsų vaikams bei mūsų palikuonims. Reikia imtis sunkaus sprendimo nušluoti šią tautą nuo žemės paviršiaus“.

Kiek straipsnių per savaitę pasaulyje pasirodo, kad dėl žydų tragedijos kalti vokiečiai ir kiek tokių žinučių pasirodo, kad lietuviai? Jeigu remtis žiniasklaida, atrodytų, kad kaip tik lietuviai yra holokausto autoriai ir vykdytojai.

Mano tėvas nebuvo žydšaudys, pone Venclova, bet jis nebuvo ir stribas, tai kodėl metų metais Jūs tampote mano gyslas?

Mano tėvas, neištvėręs sovietinio dvasios teroro, pasirinko savanorišką mirtį. Negi ir mes, vaikai tu, kuriuos ne-tėisėtai vadina žydšaudžiais, nepasipriešinsime?

Bet vėlgi, girdžiu atsakymą: o ką mes galime prieš KGB kapitalą...

Tarptautinė žemės ūkio ir maisto perdėrimo mašinų, maisto pramonės gaminių bei pakuotės paroda „Agrobal-2000“ š.m. gegužės 9 d. „Litexpo“ parodų rūmose atidare (iš kairės) „Litexpo“ centro direktorius Aloyzas Tarvydas, Žemės ūkio ministras Edvardas Makelis ir Lietuvos ministras pirmininkas Andrius Kubilius. (Elta)

AR DALYVAUSIME
ARTEJANČIUOSE LIETUVOS
SEIMO RINKIMUOSE?

Lietuvos krikščionių demokratų rėmėjų valdybos nariai – pirmininkas Jonas Vaznelis ir Viktoras Naudžius šį pavasarį lankėsi Lietuvoje ir grįžė savo patirtimi bei išpildžiais pasi-dalino posėdžio metu ir su kitais valdybos nariais.

Be valdybos narių, į posėdį buvo pakviesti ir dalyvavo dažnas politinių, visuomeninių bei kultūrinių straipsnių „Drauge“, o taip pat ir Lietuvos spaudoje, autorius Bronius Nainys ir taip pat nesenai iš Lietuvos atvykusi ir šiuo metu „Draugo“ redakcijoje talkinanti kurybinga žurnaliste Audronė Viktorija Škiudaitė. Vėsnia iš Lietuvos plačiai nušvietė krikščionių demokratų tarpe iškilancius nesutarimus, apie kuriuos mes dažnai skaitome spau-dose. Šią temą ji nuodugniau palietė „Draugo“ šių metų, gegužės mėn. 26 dienos straipsnyje „Priimkite lietu-vio atkaklumą kaip Dievo do-vaną“. Panašios mintys vyra-vo ir jos pranešime.

Po pranešimų vyko ilgokos diskusijos, bandant dabarti-nių krikščionių demokratų ki-virčių bei nuomonių labirin-tuose surasti siūlo galą. Pirmi-ninkavęs J. Vaznelis į pokalbį įtraukė ir kitus posėdžio daly-vius. Be ankstesnių minėtų pranešėjų, pasisakė dr. P. Kisieli-us, Br. Nainys, M. Remienė, J. Pabedinskas, Pr. Povilaitis ir J. Končius. Diskusijų išva-doje buvo nutarta antradienį, birželio mėn. 20 d., 7 v.v. Tėvų Marijonų namuose kvies-ti Krikščionių demokratų rėmė-jų susirinkimą, kuriems visi nariai turėtų progą pasisakyti ir padiskutuoti apie KD parti-jos peripetijas, KD rėmėjų už-davinius bei rūpesčius artėjančių Seimo rinkimų fone.

Posėdžio metu buvo iškeltas ir aptartas kitas šiuo metu ak-tualus klausimas, kaip išju-dinti ir įtikinti lietuvių visuo-menę, ne vien krikščionims demokratams prijauciančią, kad visi aktyviau jungtųsi į šį rudenį įvyksiančius Lietuvos Seimo rinkimus finansine pa-rama, o ypač, kad ir patys da-lyvautų balsavimuose.

Turbūt, visi gerai pame-name, kad praėjusiuose rin-kimuose (tiek Seimo, tiek ir prezidento) išeivijos balsuo-tojų skaičius buvo apgailėtina mažas. Klausimas kyla, kodėl. Ieškant atsakymo, pasiteisi-nimų tokiai apatijai girdime begales, bet pagrindinė prie-žastis, turbūt, buvo mūsų ne-rangumas atlikti keletą for-malumą, kad įsigytume Lietu-vos Respublikos pasą, sutei-kiantį teisę dalyvauti Seimo ir prezidento rinkimuose.

Sekdami politinį gyvenimą

šiam krašte, labai gerai žinome, koks svarbus yra čia kiekvienas balsuotojas ir kaip intensyviai ir organizuotai politinės partijos ir pavieniai kandidatai Amerikoje kovoja už balsą bei paramai gau-namą doleri. Jeigu šitokiam didžiuliame krašte, kaip Ame-rika, yra dedama tiek pas-tingų laimėti kiekvieno rinkėjo simpatijas ir paramą, tai ką bekalbėti apie paramą mūsų mažutei Lietuvai. Tik prisiminkime praėjusius pre-zidento rinkimus – kokia ma-ža balsų persvara laimėjo da-jartinis prezidentas Valdas Adamkus. O jeigu jam to kele-to balsų būta pritrūkę, ar ne-būtume po to graužę sau na-gus, kad nepadėjome.

Tad kodėl nepasinaudojus Lietuvos Respublikos mums suteikta teise ir neišsijungus į pilietinį rinkiminį procesą su

visa tauta, juk ir mes esame tautos dalis, nors gal kai kada pavadinama „mirštančiąja“ dalimi.

Tačiau, kad galėtume daly-vauti šį rudenį vyksiančiuose Seimo rinkimuose, būtina tu-rime atlikti tą vieną pareigą – išsiimti Lietuvos Respubli-kos piliečio pasą, ir tai nėra taip nepaprastai sunku, kaip daugeliui atrodo.

Dabar žvilgtelėkime, kaip būtų galima šią pasą gavimo procedūrą supaprastinti ir pa-lengvinti, darant viską orga-nizuotai. Kad palengvintus žmonėms, ypač vyresnio amžiaus ar silpniau vartojan-tiems lietuvių kalbą, atlikti pasą gavimui reikiamus for-malumus, lietuvių bendruo-mėnės skyriai, o taip pat ir įvairios lietuviškos organizaci-jos turėtų imtis iniciatyvos parpinti reikalingas formas bei padėti jas užpildyti. Pasų įsigijimo akciją reikėtų pradėti nedelsiant, nes iki Sei-mo rinkimų bėra likę tik kele-tas mėnesiai.

Juozas Končius

ATSAKYMAS Į „SI VIS PACEM“

Atkelta iš 3 psl.

Konickis siūlo aukštiesiems valstybės pareigūnams pasi-klausti Bethoveno muzikos, kad praeitų noras kariauti. Bet Beethovenas sukomponavo „Eroica“ ir „Wellington pre-galę“, tais kūrniais pagerbda-mus Napoleoną ir gen. Wil-lington...

Kam tas neigiamas
vaizdas?

Aplamai A. Konickis mėgi-na sudaryti labai neigiamą kariškių ir kariuomenės įvaiz-dį. Tačiau iš tikrųjų daug sveikintinų dalykų buvo pradėta kariuomenėje. Naujai susikūrusi kariuomenė atko-vė Lietuvos laisvę 1918 m. Pirmosios nepriklausomos Lietuvos metais kariuomenė atliko ir šviečiamąjį vaidmenį: mokė pilietiško, skaityti ir rašyti tuos, kurie dėl įvairių priežasčių to išmokti neturėjo sąlygų. JAV kariuomenėje klestėjo rasių bei moterų in-tegracija, jaunuoliai išmok-

davo techninių įgūdžių, kurie jiems labai praverdavo grį-žus į civilį gyvenimą. Ir dabar daugybė jaunuolių Lietuvos kariuomenėje pasakys, kad ten praleistas laikas nėra vel-tui. Jie išmoka veikti, kai aplinka suteikia truputį įtam-pos, moko susivaldyti, kas jiems gal vėliau gyvenime bus labai naudinga.

Kol kas nenumesime ginklų ir nepaleiskime namo-lei mūsų karių. Gali dar jų prireikti. Užut ziauriai kriti-kavę, vėrciau tylos minute pagerbkime žuvusius. Man patinka posakis: „Jei nori tai-kos, tai sugebek ją apginti“. Nepaisant į tai, ką aš ką tik sakiau, visiškai sutinku, kad karas yra nesąmonė, o atomi-nis karas – žmonijos bepro-tybė.

* Per pirmuosius šiu me-tų 4 mėnesius Lietuvos mui-tinė į valstybės biudžetą su-rinko 664 mln. 93,000 litų muitų ir kitų mokesčių, arba 13 proc. mažiau nei per tą patį 1999 metų laikotarpį. (Elta)

A. † A.

MARIJAI AUKŠTUOLYTEI
MICKEVIČIENEI,

užbaigusiai laikinę žemės kelionę, jos sūnui STASIUI MICKUI, kitiems Velionės sūnams ir dukrai, taip pat a.a. Marijos broliams ir seserims, netekusiems mylimos Motinos, Sesers ir Močiutės, reiškiau nuoširdžią užuojautą.

Maria Pratkeliene

Boulder, Colorado

A. † A.

GRAŽINA MARKONIENĖ
STANKYTĖ

Mirė 2000 m. birželio 2 d., sulaukusi 89 metų. Gyveno Bollingbrook apylinkėje, anksčiau Marquette Parko apylinkėje.

Gimė Lietuvoje, Šakių apskrityje, Šunkarių kaime. Amerikoje išgyveno 28 metus, Kanadoje – 12 metų. Velionė buvo a.a. Vlado žmona.

Nuliūdę liko: dukra Irena su vyru Tomu Weigand, seserys – Neda Girnys, Teresė Kiškūnas, brolis Pranas Stankevičius, pusseserės – Monika ir jos vyras Henrikas Kabliauskas, Teresė ir jos vyras Antanas Kutys, Cesė ir jos vyras Evaldas Veleckis bei pusbrolis Pranas Povilaitis.

A. a. Gražina buvo pašarvota birželio 4 d., sekmadienį, nuo 2 iki 5 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose. Laidotuvės įvyko birželio 5 d., pirmadienį, 9:00 val. ryto Velionė buvo atlydėta į Šventčiausios Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje buvo aukojamos šv. Mišios už a.a. Gražinos sielą. Po Mišių Velionė buvo palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdę artimieji.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A. † A.

MARTIN F. GESTAUTAS

Mirė 2000 m. birželio 2 d., sulaukęs 72 metų amžiaus.

Nuliūdę liko: žmona Emily Kass, sūnus Thomas ir Andrew su žmona Teri, anūkai Christopher ir Melissa, sesuo Marian su vyru Charles Kapischke ir prietelė Lynn Hamilton iš Michigan. Velionis buvo brolis a.a. seselės Helen Therese, SSC.

A. a. Martin buvo Antrojo Pasaulinio karo veteranas, taip pat buvęs Lietuvos Vytį 36 kuopos pirmininkas.

Velionis buvo pašarvotas pirmadienį, birželio 5 d. Lack & Sons laidojimo namuose. Birželio 6 d., antradienį, 9:30 val. ryto Velionis bus atlydėtas į Šv. Patricijos bažnyčią, kur bus aukojamos šv. Mišios už Velionio sielą. Po Mišių a.a. Martin bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdę artimieji.

Laidotuvių direkt. Gerald F. Daimid. Tel. 708-430-5700.

A. † A.

v.s. fil. JONUI DAINAUSKUI

mirus, gilią nuoširdžią užuojautą reiškiamo sūnui RIMUI ir jo žmonai VIRGINIJAI JŪRATEI, dukrai JŪRATEI ir jos vyriui JUOZUI JACOBS JAKUBONUI, anūkam ir jų šeimoms, visiems giminėms ir artimiesiems.

Brolis Jonas buvo vienas uoliausių skautijos narių. Už ilgametį įdėtą darbą ir vadovavimą sąjungą įvertino Velionį, ir jis buvo apdovanotas aukščiausiu LSS garbės ženklu, Geležinio Vilko ordinu.

Lietuvių Skautų sąjunga kartu su jumis dalinasi skausmu ir liūdesiu.

v.s. Birutė Banaitienė

LSS Tarybos pirmininkė

Mylimam Šeimoms Draugui

A. † A.

JONUI DAINAUSKUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo sūnui RIMUI, dukrai JŪRATEI, jų šeimoms ir artimiesiems.

Jono Dainausko šviesi asmenybė mums visada liks nepamirštama.

Danguolė Kviklytė

Rūta ir Edmundas Kulikauskai

Ramunė ir Vincas Lukai

Mūsų visų gerbiama

A. † A.

v.s. fil. JONUI DAINAUSKUI

išėjus Namo, reiškiamo užuojautą dukrai fil. JŪRATEI JACOBS, sūnui fil. RIMVYDUI DAINAUSKUI, jų šeimoms ir artimiesiems.

„Ramiojo vandenyno“ rajono skautai ir skautės

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Šiais metais PLC nutarė kitokiu būdu atšvęsti Tėvo dieną. Tėvo dienos proga rengiame neeilinį koncertą. Programą atliks du Lietuvos var-dą pasaulyje garsinantys muzikai – Vilhelmas Čepinskis (smuikas) ir Guoda Gedvilaitė (fortepijonas). Birželio 18 d., 12 val. tuoj po šv. Mišių Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, susirinksime į didžiulę salę, pasivaikinsime kava, pyragaičiais ir kitais užkandėliais. Po to pirmą valandą – koncertas PLC Lietuvių fondo saleje. Kvietiami visus dalyvauti šioje muzikos šventėje. Bilietus bus galima įsigyti iš anksto Pasaulio lietuvių centre.

JAV LB Brighton Parko bendruomenė ruošia Kruvi-nojo birželio minėjimą, kuris vyks birželio 11 d. 10:30 val. r. M. Marijos Nekalto Prasieji-mo bažnyčioje (2745 W. 44 Str). Minėjime dalyvauja Vytuto Didžiojo šauliai ir ramovėnai. Po Mišių eisime prie kryžiaus, bus padėtos vainikai – sim-bolis nelaimingųjų atminimui. Prie kryžiaus Stasė Peterso-nienė trumpai apibūdins to laikotarpio liūdnes dienas.

Našlių, našliukų ir pavie-nių klubo gegužinė vyks birželio 11 d., sekmadienį, Šaulių saleje, 2417 W. 43rd St. Pradžią – 12 val. bus gaudas maisto, gerimų ir smagios mu-zikos. Dalyvaukite ir smagiai praleiskite dieną!

VĖL DAINUOJAME „SEKLYČIOJE“

Renginių vadovė E. Sirutienė, pradėdama šią vyresniųjų lietuvių trečiadienio, gegužės 31 d., popietę „Seklyčioje“, pasveikino visus, nepabūgusius lietaus ir atvykusius į paskutinį mėnesio „pasidainavimą“. Mūsų mielas maestro F. Strolia gimė muzikų šeimoje ir atvyksta vesti mūsų „koncertų“, nepaisant koks oras bebūtų – kaip dainoj kad sakoma: Tegul „sninga, lyja ar rasa krinta“. I šį pobūvį galėjo daugiau dalyvių susirinkti, bet mes dainavome ir už tuos, kurie neatvyko.

Kartu su mumis, visų džiaugsmui, popietėje dalyva-vė ir JAV LB Socialinių rei-kaų tarybos pirmininkė B. Jasaitienė, jau atsigavusi po sunkios operacijos. Matyt, kad jau pasveiko, nes ne tik daina-vė, bet ir dainuojančius ir ne-dainuojančius fotografavo.

F. Strolia pasakojo, kad tik daina išlaikė mus lietu-viais, ir tai tik liaudies daina. Tokios dainos kaip „Ant ma-rių krašto Palangos miestely“ yra lenkiškos kilmes, atseit, „poniškos“. Savotiškai keista, kad nuo liaudies dainų kadaise buvo nusisukę gana daug žmonių. Net ir poetas G. Maironis yra pasakęs, kad: „Tik ką išlipęs iš klumpių ir „Versalyje“ atsidėję lietuviai mano esant prancūzų ar bent

Kun. Vytautas Bagdani-vičius, MIC, stipriau sune-galavus sveikatai, paguldytas ligoninėje. Būtų gražu, kad gausus jo bičiuliai ir pažįstami prisimintų kun. Bagdanavičių maldose, o taip pat parašytų sveikatos linkėjimus ir pa-siųstų jį t. marijonų vienuo-lyną Čikagoje (arba ir „Drau-go“ adresu) – bus perduota t. Bagdanavičiui.

I Baltijos kraštų meno paroda ir vidurvasario pobū-vį „Baltic Art Exhibition and Summer Solstice Reception“, rengiama birželio 23 dieną Čikagos prestižiniame Simfo-nijos centre, 220 South Michi-gan Avenue, 6 v.v. atvyksta Lietuvos Respublikos ambas-a-dorius Stasys Sakalauskas iš Vašingtono. Šiam vienkartiniam ir įspūdingam pobūviui norėdami užsisakyti bilietus, skambinkite tel. 630-986-8613.

„Gintaro“ pokylėje, kurį ruošia Čikagos lietuvių mote-rų klubas, bus pristatomas penkios jaunosios debutantės. Šventė ruošiamą birželio 18 d., sekmadienį Martinique saleje (2500 W. 94th Place, Evergreen Park). Pokylio pra-džia – 5 val.v., debutantų pristatymas – 6 val.v., po to – pietūs ir programa. Šokiams grotas Ričardas Sokas su muzi-kantais. Norėdami užsisakyti vietas, iki birželio 9 d. skam-binkite tel. 773-582-3820.

norį būti Paryžiuje“. Mūsų dainos yra nuostabios ir labai lyriškos, kuo dar kartą įsitiki-nom, dainuodami „Nudavė dukrelę“, „Dar nepakėtinau“. Dainoj „Oi liūdnas, liūdnas žalias berzelis“ paaiškinamas žalias berzelis ir bernelio liūdesys – bernelio žodžiais: „Oi, kad su-grįžčiau savo šalelėn, laimūžė ten atrastčiau, širdelę nura-minčiau“.

Taip pat dainavom ir apie Vilniaus žalius brolius ir prisiminėm, kaip pernai mūsų renginių vadovė Elenutė Sirutienė labai laiminga grįžo savo numylėtą Vilnių aplankiusi ir mums visiems lauktuvių – gintarelių parvežusi. Po „Vil-niaus brolių“ skambėjo „La-bas rytas, mergelė“, „Pavasario dienele sėjau žalią rutelę“ ir labai linksma tranki dainelė apie kikilį laibakojį, kaip jam snapelį pasigalandes uodelis į kojelę įkando.

Po to balsams pailsinti buvo padaryta pertrauka, per kurią pasirodė pavaišinti labai skaniais Birutės Jasaitienės saldainiais. Jais besigardžiuo-jant mūsų nepailstancioji dai-nininke, deklamatorė ir skai-tovė Onutė Lukienė paskaitė iš Vlado Vijeiko knygos „Ge-riau juoktis negu verkti“ sky-relio „Anksčiau ir dabar“ porą pavyzdėlių.

Pasibaigus linksmai V. Vi-

Algis Rimas, Amerikos Lie-tuvių Tarybos atstovas Vašin-gtone, atvyks į Čikagą tartis su ALTo valdyba bei estų ir latvių atstovais NATO plėtros klausimu. Ta proga lietuvių visuomenei jis skaitys pranešimą apie Lietuvos įstojimą į NATO esamą padėtį. Susitiki-mas vyks birželio 10 d., šį šeštadienį, 4 val.p.p. Balzeko mu-ziejaus Gintaro saleje. Visus kviečia ALTo valdyba.

Ypatingos pamaldos ir šventė vyks šį šeštadienį Ateitininkų namuose. Kun. Antanas Saulaitis atvyksta į Čikagą, kad birželio 10 d. vestų pamaldas, skirtas san-tuosios pažadų atnaujinimui. Apeigos vyks 6 val.v. pavėsin-game Ateitininkų namų ažu-sulyne. Po pamaldų bus progos pasilinksinti, pasidžiaugti, nes gros nuotaukanga muzika ir bus paruoštos lengvos vai-šės. Norintys dalyvauti, prašo-mi registruotis skambinant Grasildai Reinytei tel. 708-352-3405 ar Pam Baukus 630-325-9772.

Vyresniųjų lietuvių cent-re „Seklyčioje“ birželio 7 d., trečiadienį, 2 val.p.p. numaty-ta sveikatingumo pasikaita nu-kelta į velesnę dieną. Vėl tu-rėsime progos pasiklausyti Silvijos Simanionienės sukurto eilių ir dainų, dukrai Audrai pritariant gitarą. Viešnios, at-vykdamos iš Lietuvos, atsive-žė nemažą „dainų skrynį“, kurioje telpa dar daug negir-dėtų dainų. Maloniai kviečia-me visus atvykti, pasiklausyti ir padraugauti su dainininkė-mis. Bus ir bendri pietūs.

jeikio istorijai vėl toliau daina-vom ir sudainavom net labai daug – visą dešimtį dainų. Tai buvo „Paukštute, lakštu-te“, „Oi džiūm, džiūm“, „Ge-riau būt nemandrovė“, „Čiurlionio „Oi lekia, lekia gul-bių pulkelis“, „Būčiai nekale-bėjus“, „Aukštai dangus, švie-sios žvaigždės, didelės ir ma-zos“, „Gieda gaideliai ryliuoa“ ir tokia niekad negirdėta apie geltonus miežius:

„O kas pasėjo tuos geltonus miežius? Ei, juli, juli. Veliorija juli-dama. Salavija sala. Pula pulda-ma“.

Tai ne daina, o tiesiog džiū-gavimas! Dainavom ir „Baltos burvės laidinai“, neužmiršom ir „Ant kalno mūrai“... Ir tai dar ne viskas, nes sudainavom „Il-giausių, sveikiausių ir geriau-sių metų“ trims pobūvio daly-viams, švenčiančioms varda-dienę, kurių vardas labai dan-giškas, nes gautas iš angelo – Angele. Tai A. Kriauceliu-nienė iš Hot Springs, Ark., A. Katelienė iš Čikagos ir A. Pe-trokiene iš Vilniaus. Po to pie-tavom, o papietėvė bandėm „ištraukti laimę iš šulinio“. Kaip gerai, kad yra tokia priebėga, kaip „Seklyčia“, kur viso pasaulio lietuviai jaučiasi kaip namie.

Emilija J. Valantiniene

2000-ŲJŲ RAVINIA – IVAIRIŲ MENŲ ŠVENTĖ

1904 metais įsikūręs pats seniausias Šiaurės Amerikos muzikos festivalis – Ravinia – jau ruošiasi 2000-ųjų sezono pradžiai. Nuo birželio 7 d. iki rugpjūčio 4-osios apie 500,000 muzikos mylėtojų išgarsins ir išvys daugiau kaip 140 rengi-nių. Čia skambės Čikagos sim-foninio orkestro (Chicago Symphony Orchestra) atlieka-mi kūrinių, džiazo koncertai, šoks the Jeffrey Ballet of Chi-cago. Atakiri muzikanti reči-taliai ir kamerinė muzika vyks specialiose Martin Teat-re, numatomi aštuoni Kraft koncertai vaikams, pasirodys naujausi populiariosios mu-zikos atlikėjai, o taip pat vyks meistrų pamokos ir ne-mokami koncertai, kuriuose gros Stean Institute for Young Artists jaunieji muzikantai.

Karnavalas virto muzikos švente

Nors Ravinia festivalis da-bar žinomas kaip klasikinės, džiazo, folklorinės ir popu-lariosios muzikos renginys, ta-čiau 1904-aisiais jis prasidėjo kaip spalvingas karnavalas, besitęsiantis pritraukti Či-kagos ir Milwaukee miestus jungiančio geležinkelio eilė-vius. Tais metais A. C. Frost bendrovė nupirko 14,4 hekta-rų miškingos žemės, kurią i-dvi dalis dalijo naujasis gele-žinkelis. Iš vakarų pusės Ravi-nia parkas ribojosi su Sheri-dan Road; parkas buvo High-land Parko priemiesto dalis. Tuo metu čia veikė fondam-karuselės, čiuožykla, žaidi-mas, kazino, krepinio stadi-o-nas ir netgi mažas viešbutis-kas.

Pirmą kartą klasikinė mu-zika šiame parke suskambėjo 1905-aisiais, kai Walter Da-mrosch, vienas iš garsiosios Ju-liard mokyklos įkūrėjų, diri-gavo New Yorko simfoniniam orkestrui. Nuo 1905 iki 1910 metų W. Damrosch tęsė tradi-ciją ir kiekvienais metais šie-šias savaites dirigavo kla-sikinės muzikos koncertams.

Nors ir kaip stengėsi gele-žinkelininkai pritraukti naujų keleivių, jiems nesisekė, Ravi-nia Parką išlaikyti buvo sun-ku. Tuomet Ravinia Parko bendrovė, sudaryta iš pasitu-rinčių, šiaurinėje Michig-an ežero pakrantėje pusėje su-sikūrusių bendruomenių na-rių, nupirko parką iš sunkiai besiverčiančios geležinkelio bendrovės, norėdama užtik-rinti, kad aukščiausio lygio koncertai ir toliau skambės Ravinia Parke. Taip muziki-nės tradicijos tęsėsi, o greitai įvyko ir operos debiutai. Tuo metu koncertai sutraukdavo apie 5,000 klausytojų.

Tamsiausiais Didžiosios de-presijos metais (nuo 1932-ųjų iki 1936-ųjų) Ravinia muzikos šventės vis dėlto teko nu-traukti. Po pertraukos, 1936-aisiais, renginys Ravinia Par-ke jau buvo pavadintas Ravi-nia festivaliu ir tapo nepelno siekiančia organizacija. Pagal susitarimą Čikagos simfoninis orkestras jau buvo sutikęs gro-ti penkių savaitių progra-mą. Nuo tada šis orkestras kiekvienais metais dalyvauja Ravinia muzikos šventėje. 1936-aisiais skambėjo Wa-gner, Beethoven, Berlioz, De-bussy kūrinių, o kompozitoriui George Gershwin atliekant savo kūrinių „Phaedy in Blue“, daug klausytojų net įsiropė į medžius, kad pama-tytų įžymų muzikantą.

1949-aisiais, sudegus pima-jam mediniam paviljonui, festi-valio rengėjai surengė vasar-os šventę po 33 tonas sve-riancią palapinę, kuri anks-čiau tarnavo kaip stogas lėk-tuvams. Tų metų festivalis iš-

garsėjo įžymiuoju trio, kurį sudarė pianistas Arthur Ru-binstein, smuikininkas Jascha Heifetz ir violončelininkas Gregor Piatigorsky.

1950-aisiais buvo pastatytas naujas paviljonas. Jis, nety-miai pakeistas, tarnauja ir iki šių dienų. 1954-aisiais Ravinia debiutavo dirigentas-leenda Georg Solti, išgarsinęs Čika-gos simfoninį orkestrą kaip vieną geriausių pasaulyje.

Iš geležinkelio anksčiau priklausiusio ploto buvo pada-ryta Ravinia mašinų stovėji-mo aikštelė. Traukinių, dabar jau besivadinantis Union Pa-cific, o toliau tebestojų prie parko, ir tai buvo labai patogu Čikagos gyventojams – mu-zikos mėgėjams. 1956-aisiais buvusio kazino vietoje įsikūrė Meno galerija. Tuo metu pir-mą kartą buvo parodyti teatro spektakliai.

Iš Ravinia muzikos festivalį žmonės ateidavo ne tik pasi-džiaugti muzika, bet ir pabė-drauti, kartu pasivaikinti. Tradicija užkandžiai ir klausytis muzikos prasidėjo 1943-aisiais, kuomet klausyto-jams buvo surestas stalas, siūlantis keptą jautieną ir ma-karonus su padažu. Stalai bu-vo padaryti iš senos operos kostiumų spintų. Dabar šven-tės dalyviai gali ragauti val-gius atvirame lauke ir viduje. Yra amerikietišku valgių, pi-cos, sumuštinų, salotų, ledų alaus ir vyno.

Žymiausieji debiutai

Turtingoje festivalio istorijo-je buvo daug įsimintinų debi-utų. Čia debiutavo New Yorko miesto baletas (New York City Ballet) ir Walter Hendl, Čika-gos simfoninio orkestro diri-gentas, i festivalį sugebėjęs pakviesti tokias įžymybes kaip violončelininką Pablo Ca-sals, anglų kompozitorių Wil-liam Walton ir vokiečių kom-pozitorių bei muzikos teorijos autorį Paul Hindemith. Jo žmona, atvykusi i Ravinia festivalį sakė: „Kur tik bėpa-žvelgtum, visur – Renoir ta-pyti žmonės“.

Ravinia festivalyje savo lai-ku debiutavo ir Igor Stravin-sky, Seiji Ozawa, baletu žvaigždė George Balanchine, Londono simfoninis orkestras ir daug kitų ansamblių bei at-likėjų. 1969 metais buvo įren-gta ir sumontuota nauja garso sistema.

Džiazi festivaliuose buvo skirtas ypatingas dėmesys. Ši muzikos rūšis suklestėjo nuo 1938-ųjų, kai debiutavo įžy-musis Benny Goodman ir ki-tos džiazo žvaigždės. Dabar garsūs atlikėjai kaip Wynton Marsalis, Herbie Hancock ir Oscar Paterson dažnai pra-džiugina muzikos klausytojus.

1970-ieji atnešė daug pasi-keitimų festivalio programose. Pirmuosiuose Ravinia roko koncertuose dainavo Janis Joplin, Frank Zappa ir Tina Turner. Jų pasirodymai pri-traukė apie 25,000 žmonių. Po šių eksperimentų Ravinia ren-gėjai ėmė kviesti daugiau es-tradinio tipo dainininkus – Dione Warwick, Harry Chapin ir Peter, Paul ir Mary, Barry Manilow.

Apie spalvingą sezono programą

Šiais metais, kaip ir visada, Ravinia festivalio programa bus įvairi ir turtinga. Zarin Mehta, Ravinia festivalio pre-

RAVINIA
www.ravinia.org

zidentas ir vyriausiasis vado-vas, pasakodamas apie kon-certus, sako, kad šių metų Ra-vinia bus tikras naujo šimtmečio šventimas, tikras tarptau-tinis festivalis. Čia susilies įvairiausios muzikos, meno kryptys: kinai gros rusų mu-ziką, ispanai – Austrijos, vo-kietų dirigentas diriguos amerikiečių smuikininkui, skambės amerikiečių kom-pozitorių kūrinių, paveikti kubiečių muzikos ir t.t.

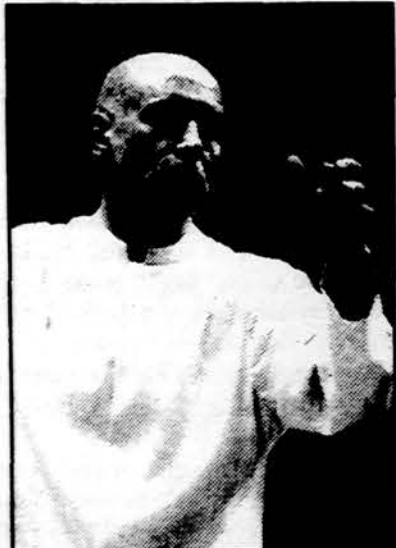
Ravinia festivalio prezidentas ir vyriausiasis vadovas Zarin Mehta

Sezonas prasidės vokiečių kompozitoriui Bach skirtu koncertu. Šiais metais minint 250 metų Bach mirties su-kaktį, genialiai šio kūrėjo mu-zikai bus pašvęsta visa kon-certų serija. Birželio 7 d. koncerte, pavadintame „Bachanalijs“, pagal baroko muziką bus dainuojama, grojama, šokama. Birželio 19 d. ir liepos 6 d. Miriam Fried atliks įžymaus kompozitoriaus smui-ko kūrinius – Sonatas ir Partitas, o rugpjūčio 10 d. Cam-bridge jaunieji dainininkai (Choir of King's College) dai-nuos Bach ir Mozart muziką. Savo virtuozizmu išgarsėjęs Tafelmusik Baroque orkestras rugpjūčio 21 d. atliks Bach kū-rinius taip, kaip ir pats kom-pozitorius prieš keletą šimt-mečių būtų norėjęs išgirsti. Rugpjūčio 28 d. pianistas Vla-dimir Feltsman atliks fortepi-joninius Bach kūrinius ir tuo pačiu diriguos kartu su juo grojančiam modernių instru-mentų ansambliui.

Ižymusis amerikiečių kom-pozitorius Aaron Copland taip pat bus paminėtas šių metų Ravinia festivalyje. Jo kūri-niai, kuriuos atliks daininin-kai Samuel Ramey ir Frederi-ca von Stade, skambės liepos 8 d. Liepos 16 dienos koncer-te, pavadintame „Nuo Gersch-win iki Bernstein“, Čikagos simfoninis orkestras atliks ne tik Copland, Bernstein ir Ger-schwin opusus, bet ir popu-liarias dainas iš pamėgtųjų amerikiečių miuziklų. Rug-pjūčio 3 d. bus atliekamas Copland kūrinys „12 pėmų pagal Emily Dickinson“. Lin-coln centro iš New Yorko mu-zikantai rugpjūčio 23 d. gros

Copland Sekstetą klarnetui fortepijonui ir styginių kvarte-tui (taip pat ir Mozart bei Brahms kūrinius), o Ravinia festivalio orkestras rugpjūčio 4 d. klausytojams pateiks du amerikiečių kompozitorių dalykus – „Fanfare for the Common Man“ ir „Rodeo“. Ra-vinia festivalio vadovas Z. Mehta sako, kad rengėjai, pa-žymėdami įžymiųjų kompo-zitorių sukaktis, stengsis nebuti enciklopediškai sausi ir neįdo-mūs.

1994 m. muzikiniu Ravinia direktoriumi tapęs Christoph Eschenbach yra trečiasis tokiu titulu apdovanotas festivalio vadovas (po Seiji Ozawa ir James Levine). Vokietijoje gi-męs ir ten karjerą pradėjęs muzikantas Ravinia festiva-lyje debiutavo 1973-aisiais kaip pianistas-solistas kartu su Čikagos simfoniniu orkest-ru. Dabar Eschenbach diriguoja ir šiam orkestrui, ir pasiro-do kaip koncertuojantis pia-nistas, dalyvauja rečitaliuose, kamerinės muzikos koncer-tuose, akompanuodamas žy-miems vokalistams ir instru-mentalistams.

Muzikinis Ravinia festivalio direk-torius Christoph Eschenbach

Šią vasarą Čikagos simfoni-niam orkestrui C. Eschenbach diriguos aštuoniuose koncer-tuose. Birželio 25 d. kartu su violončelininku Yo-Yo Ma, fleitininku Mathieu Dufour ir smuikininku Robert Chen at-liks kompozitorių Saint-Saens, Elgar, Jolivet ir Stra-vinsky kūrinius. Ypatingas projektas įvyks liepos 28 d., kai dirigentas diriguos daugiau kaip 300 muzikantų ir dainininkų – bus statoma kompozitoriaus Schoenberg muzikinė drama „Gurrelie-der“. Kylančių žvaigždžių va-karas – liepos 29 d. – bus pašvęstas rusų muzikai, o jį atliks smuikininkė Elisabeth Batishvili, violončelininkas Claudio Bohorquez ir pianis-tas Lang Lang. Rugpjūčio 11 d. įvyks dainininkės Deborah Voigt debiutai. Kartu su or-kestru ji atliks Wagner, R. Strauss, Schumann kūrinius.

Šių metų festivalyje debiutuos De-borah Voigt (sopranas)

(Bus daugiau)
Pagal amerikiečių spaudą
paruošė E. Andrulytė

Skelbimai

Speciali TRANSPAK Speciali nuolaida PINIGŲ perskaitymui
(Atstaga Draugo pastatai)
Tel. 1 773 838 1050

„Seklyčios“ programų lankytojai ankstesnėje talentų popietėje. Iš kairės: E. Valantiniene, B. Rašimas, A. Vaitienė, A. Bagdonas, S. Paulionienė, renginių vadovė E. Sirutienė, V. Melone, O. Lukienė, L. Kvietkauskienė, V. Blyskienė ir L. Vaitienienė.